

Initiatiefontwerp van een burgercoöperatie, waarin burgers middels een collectieve aanpak op uiteenlopende gebieden streven naar sociale cohesie, een gezamenlijke stem, duurzaamheid en geldelijk gewin

Burgercoöperatie De Rijnpeel

een burgerinitiatief waarin burgers ook de baas zijn

HAALBAARHEIDSONDERZOEK

EINDRAPPORT

© 7 Juli 2020 - BC DE RIJPEL

INHOUD

Woord vooraf	5
Contactgegevens	5
Verantwoording.....	6
Samenstelling Werkgroep BC De Rijpel.....	6
Corona crisis	6
Het wiel	6
De wil toont de weg	6
Het idee.....	7
Paraplucoöperatie.....	7
De oproep	7
Thema's	7
Haalbaarheidsonderzoek.....	7
Gekke mieren	7
Stoppen, integreren of hervormen?.....	8
Event Hub	8
De Rijpel Campus.....	9
Definities en uitgangspunten.....	10
Duurzaamheid	10
Milieu	10
Energie	10
Thema Groen - Fase 1	11
Opruimacties	11
Insectenhôtels.....	11
De Rijpacker.....	11
Etymologie.....	11
Vergelijkbare initiatieven	11
Wijkboerderij-/tuinderij	12
Moestuin	12
Kruidentuin.....	12
Exploitatiecentrum	13
Lab, keuken en kantine	13
Activiteiten in De Rijpacker.....	14
Overige activiteiten	14
Werkzaamheden	15
Volkstuincomplex Delta.....	15
Bestaande initiatieven	16
Samenwerking.....	16
Vestiging en locaties.....	16
Thema Groen - Fase 2	18
Integratie van groene concepten	18
Herenboeren	18
Voedselbos.....	18
Tiny House Rijpel Park.....	18
Agrarische expansie.....	18
Centrum voor Natuureducatie en Duurzaamheid.....	18
3D model.....	19
Samenwerking	20
De Groene Wijk.....	21
Rijpelduinen	21
Berkendonkse plas.....	21
Broederbos.....	21

Bakels Bos	21
Thema Vervoer	22
Mobiliteit nu	22
Files	22
Voertuigen op de weg	22
Openbaar vervoer	23
Mobiliteit in de toekomst	23
Overheid en mobiliteit.....	23
Thema Vervoer – Fase 1	25
Openbaar vervoer.....	25
ANWB Automaatje.....	25
Hoe werkt het?	25
Hoe kom ik in contact met AutoMaatje?	25
Hoe kan ik vrijwilliger worden bij AutoMaatje?	25
Samenwerking	25
Rijpelmaatje - Onderling Autodelen	25
Rijpel Shuttle Service.....	26
Thema Vervoer - Fase 2	27
Rijpel EV	27
Milieuzone.....	27
Lopende onderzoeken.....	27
Thema ZWOC.....	28
Welzijn en sociale cohesie	28
Thema ZWOC - Fase 1	30
Zorg en welzijn	30
Zorgteam	30
Stichting Sociaal Solidair en GGD	30
Research	30
Boodschappendienst.....	30
Zorgcafé.....	31
Dagbesteding.....	31
Gezondheid	31
Cultuur	34
Culturele manifestaties.....	34
Workshops.....	34
Clubs	34
Onderwijs	34
ICT	34
Sport	34
Thema ZWOC - Fase 2	35
Zorg en welzijn	35
Buurtzorg.....	35
Dagbesteding.....	35
Familiehuis.....	35
Gezondheid.....	36
Onderwijs	36
Cultuur	36
thema Centrale.....	37
Thema Centrale - Fase 1	38
Delen van vervoer	38
Buurt.....	38
Buurtteam	38
Ondersteuning politie en stadswacht.....	38

Buurtcoördinator	38
Centrale vraagbaak.....	38
FAQ.....	39
Wijkombudsdienst	39
Ruilkring	39
Rijpelbergers helpen elkaar	39
LETS.....	39
Puntensysteem	39
thema Centrale - Fase 2.....	40
Centrale inkoop en uitleen	40
Centrale inkoop	40
Dienstenbeurs	40
Uitleen	40
Energie.....	40
Centrale voorzieningen.....	41
Centrale diepvries.....	41
Buurtwaserette.....	41
Organisatie.....	42
Rijpelberg in cijfers per 1 januari 2020.....	42
Segmentatie	43
Overzicht buurten in Rijpelberg.....	43
Bestuurlijke organisaties Rijpelberg	43
Belangengroep Rijpelberg.....	43
Buurt-/wijkpreventie	44
Ondersteuning politie en stadswacht.....	44
Winstdeling	44
Punten of munten	44
Waarom een coöperatie?	44
De coöperatie als rechtsvorm.....	44
Definities en leden	44
Doelstellingen.....	45
Organisatie.....	45
Organigram	46
Buurt en thuis.....	46
Politiek	46
Opbrengsten uit coöperatie	47
Het ‘umfeld’ van BC De Rijpel	47
Tijd voor samen	48
LSA.....	48
Community Wealth Building	48
ABCD.....	49
De financiële paragraaf	51
Financiering	51
Sociale hypotheek	51
Afsluiting.....	52
Oproep aan wijkbewoners.....	52
Viniswa	53
Gezond-Verstand-Burger	53
De Derde Verlichting.....	53

WOORD VOORAF

Onder verwijzing naar het startdocument BC DE RIJPEL – *Het Kompas* (versie 4.3 van 18 december 2019), de leidraad voor een haalbaarheidsonderzoek naar de vorming van een burgercoöperatie in de wijk Rijpelberg, bevat dit eindrapport een beschrijving van ondernomen stappen in de afgelopen maanden alsmede enkele analyses en conclusies. Voor een compleet inzicht in doelstellingen en plannen is het raadzaam om genoemd document te lezen.

Ondanks de originele planning, waarin het haalbaarheidsonderzoek in juni 2020 zou worden afgesloten, wordt het uiteindelijk toch prematuur beëindigd. Naast een motivatie voor dit besluit wordt in dit rapport een aanzet gegeven voor vervolgstappen in een andere constellatie.

Dit eindrapport kan worden gezien als een verzameling van ideeën, opties, conclusies en aanbevelingen rond de vorming van een burgercoöperatie in het algemeen en voor de wijk Helmond-Rijpelberg in het bijzonder. Waar mogelijk en opportuun zullen we uiteraard bruikbare delen op onze nieuwe route meenemen. Maar wellicht geven een of meer onderdelen de lezer aanleiding tot nadere bestudering of zelfs een daadwerkelijke implementatie. Het staat een ieder vrij om iets met onze analyse en aanbevelingen te doen. Al is het 5 of 10 jaar later ... Er is geen verantwoording schuldig, zij het dat we bronvermelding wel op prijs stellen.

Namens de Werkgroep BC DE RIJPEL,
Hans Geurts

7 Juli 2020

CONTACTGEGEVENS

Telefoon/Whatsapp 06-22545594
E-mail redactie@bcderijpel.nl*, hans@bcderijpel.nl*, hans@vinisva.nl
Websites www.bcderijpel.nl* en www.vinisva.nl
Facebook <https://www.facebook.com/bcderijpel/>*
Facebook Groep <https://www.facebook.com/groups/bcderijpel/>*

* In afwachting van vervolgstappen blijven tot nader order zowel mailadressen als genoemde website en social media initiatieven gewoon in de lucht.

VERANTWOORDING

Dit eindrapport beschrijft de bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot *Burgercoöperatie De Rijpel*. Ten opzichte van de eerste verkenning uit 2019 is per thema een globale splitsing toegepast, waarbij haalbaarheid en impact een belangrijke rol spelen.

Per thema wordt een afronding met opmerkingen, aanbevelingen en conclusies gepresenteerd. Activiteiten die veel tijd en energie aan voorbereiding en ontwikkeling kosten en/of op korte termijn niet of erg lastig zijn te realiseren (Fase 1, tot 2 jaren) en/of waarop niet snel of geen enthousiasme wordt verwacht, worden naar achteren geschoven (Fase 2, meer dan 2 jaren⁴).

SAMENSTELLING WERKGROEP BC DE RIJPEL

- Hans Geurts   initiatiefnemer + thema Groen   hans@bcderijpel.nl
- Frits Wuts   thema Vervoer   frits@bcderijpel.nl
- Cees van der Ploeg   thema Centrale   cees@bcderijpel.nl
- Glenn van Lierop   thema ZWOC   glenn@bcderijpel.nl

Per 1 juli 2020 stapt Glenn officieel uit de werkgroep. Na definitieve vaststelling van de plannen voor de rest van 2020 en eventueel verder in de toekomst zal worden bekeken of en welke uitbreiding van de groep nodig is.

CORONA CRISIS

De Werkgroep BC DE RIJPEL ging begin maart 2020 op non-actief in verband met de maatregelen ter bestrijding van de Corona pandemie. Sociale onthouding weerhield ons onder andere om straatinterviews te doen en allerlei afspraken (inclusief overleg) te plannen. Met uitzondering van de online enquêtes stonden de ontwikkelingen stil tot 11 juni 2020, het eerste werkgroep overleg na maanden.

We willen hopen dat deze crisis minstens ook minstens één positief effect op de langere termijn met zich meebrengt. Zowel in en voor Rijpelberg als in brede maatschappelijke zin. Dat de kaalslag in de quartaire sector, die opeenvolgende kabinetten in de afgelopen decennia hebben gepleegd, wordt hersteld. Dat vooral het gênante applaus moge worden omgezet in echte waardering voor de quartaire sector! Zowel vanuit financiële hoek als algemene sectorstimulering dienen beroepen in o.a. zorg, onderwijs, politie te worden geëntameerd.

Met name het thema ZWOC zou na afloop van de noodsituatie wel eens steviger op de kaart kunnen komen staan, daar mensen in deze periode op allerlei niveaus met beperkingen in de huidige maatschappij, economie en overheid worden geconfronteerd!

HET WIEL

Een belangrijk uitgangspunt bij de doelstellingen en uitrol van BC DE RIJPEL is de gedachte om het wiel niet opnieuw te willen uitvinden en in een Umfeld van vele overlappende instanties, groeperingen en initiatieven elkaar niet in de wielen te rijden. Bij het vaststellen van activiteiten en events zal steeds moeten worden beoordeeld of er al iets op dat gebied bestaat. Zeker in een aanloopfase zal een burgercoöperatie zich moeten concentreren op activiteiten die ook echt tot haar werkgebied behoren en voor de rest een samenwerking zal moeten realiseren.

DE WIL TOONT DE WEG

Als het in zijn algemeenheid gaat over *verandering* en specifiek over de ontwikkelingen van nieuwe producten en/of diensten, dan moet er iets gebeuren in het menselijk brein. In het achterhoofd moeten twee belangrijke stellingen worden opgeslagen en continu herhaald tot het doel is bereikt:

- Nooit zeggen dat iets niet kan! Alles is mogelijk! *Alles is een keuze!* Van klein tot wereldomvattend. Van wijziging van je lunchpakket tot hervorming van een politieke constellatie. Bij grote veranderingen gaat het vooral om de verdeling van macht, aandacht, prioriteit en geld. Zo is ook de vorming van een burgercoöperatie een behoorlijk ingrijpende wijziging in de sociaaleconomische orde. De geschiedenis heeft het echter telkens weer bewezen: als burgers écht iets willen dan gebeurt het ook! Samen staan we sterk. Maar daarvoor zullen we ons wel moeten organiseren. En daar begint het.

- Het waarom van een coöperatie. Bij het organiseren van een verzameling personen zijn er verschillende rechtsvormen om te kiezen. Als lid van een *coöperatieve vereniging* heb je een stem in ontwikkeling, beheer en succes. Een coöperatie mag ook *winst* maken en bovendien zelfs uitdelen onder de leden. Alles wat de coöperatie aan het einde van de streep geld oplevert of niet hoeft uit te geven (!) komt uiteindelijk ten goede van de leden. Naast gegarandeerde samenspraak worden zowel gezamenlijke inspanningen als zuinigheid beloofd. Ook niet onbelangrijk: in een CVUA is hoofdelijke *aansprakelijkheid* uitgeschakeld.

HET IDEE

Hoe zat het ook al weer? Een *Werkgroep Burgercoöperatie De Rijpel* wilde gaan onderzoeken of een burgerinitiatief tot oprichting van een coöperatieve vereniging van bewoners van de wijk Rijpelberg een kans van slagen heeft. Enkele doelstellingen op een rij:

- Sociale cohesie en zorg voor elkaar
- Centrale uitleen, inkoop en vraagbaak
- De uitrol van een uitgebreide wijkmoestuin
- Betaalbaar en duurzaam vervoer op maat
- Stimuleren van kleinschaligheid en lokalisatie

PARAPLUCOÖPERATIE

De uitgebreide omvang van BC DE RIJPEL zal sommigen wellicht verbazen. Waarom niet een energie- of zorgcoöperatie? Of specifiek gericht op groen of vervoer? Kenmerkend voor het concept van BC DE RIJPEL is juist om één grote *parapluorganisatie* op te zetten (verspreid over meerdere thema's), waarin deelnemers *slechts één loket* nodig hebben in plaats van allemaal verschillende aanspreekpunten, verspreid over diverse clubs. Het moet uiteindelijk leiden tot meer efficiency, rust én return on investment voor de organisatie en haar leden.

DE OPROEP

Met buurtgenoten een moestuin onderhouden en groenten en fruit oogsten. Samen met andere Rijpelbergers geld besparen door gezamenlijke inkoop van bijvoorbeeld warmtepompen, zonnepanelen of computers. Delen en uitleen van vervoermiddelen en gereedschap, voorkomen dat iedereen dezelfde spullen aanschaft voor eenmalig gebruik. Samenkomen om een hobby, sport of ideëel doel te delen. Meekaar helpen door boodschappen of een klus voor een ander te doen, (mantel)zorg te verlenen of gewoon 's een praatje maken of spelletje doen met vereenzaamde wijkbewoners. Het is slechts een kleine greep uit de vele mogelijkheden die een *coöperatieve vereniging* biedt.

THEMA'S

Om een onoverzichtelijke wirwar van deelgebieden te voorkomen wordt een aantal hoofdcategorieën of thema's gehanteerd. Het schema is misschien onvolledig en daarmee wellicht aan wijziging onderhevig:

1. Groen
2. Vervoer
3. ZWOC (zorg, welzijn, onderwijs en cultuur)
4. Centrale

HAALBAARHEIDSONDERZOEK

Vooruitlopend op een afsluitende beschrijving per thema willen we eerst een uitleg geven over het premature einde aan het haalbaarheidsonderzoek en een ingrijpende strategiewijziging.

GEKKE MIEREN

Vanaf maart 2020 stelden de leden van de Werkgroep BC DE RIJPEL zich voor via een metafoor van *gekke mieren*. Representatieve visitekaartjes werden voor promotionele doeleinden gedrukt en er verschenen o.a. artikelen in Hofkompas en op de site van Ditisonzewijk. Vanwaar deze stap?

Laat je meeslepen door de gekke mieren!

Mieren zijn net mensen. Mensen zijn net mieren. Een mensenmaatschappij functioneert niet veel anders dan een mierenkolonie. Om uitgesleten paden te vervangen heb je verkenners nodig. Arjen Postma heeft hier een naam voor: de gekke mieren. Zij gaan waar de meeste mieren uit het nest nooit zullen (durven) gaan. Wanneer een gekke mier een nieuwe vestigingslocatie heeft gevonden gaat ie één voor één de mieren uit het oude nest naar de nieuwe plek dragen. Letterlijk!

Vele (zo niet de meeste) mieren zijn hier niet van gediend en proberen zo snel mogelijk terug te gaan naar het oude nest. Een zogenaamde 'majoor' echter, die blijft op de nieuwe plek en gaat ook weer mieren van het oude naar het nieuwe nest proberen te slepen. Enzovoorts.

De metafoor van de gekke mier wordt gecontinueerd in de vervolgstappen.

STOPPEN, INTEGREREN OF HERVORMEN?

Na een tijd, waarin overleg in principe onmogelijk werd gemaakt door COVID-19/Corona kwam op donderdag 11 juni 2020 de Werkgroep BC DE RIJPEL na enkele maanden van inactiviteit weer bij elkaar. De vraag was of de doelstellingen en focus moesten worden verzet en of een eindrapport ook het einde van alle initiatieven van de Werkgroep BC DE RIJPEL én de mogelijke vorming van een burgercoöperatie zou betekenen.

Qua planning klopt het wel. Volgens het eerder genoemde kompas zou het eindrapport in juni 2020 verschijnen. Maar dan wel ná een uitgebreide bevraging van het publiek en enkele presentaties in wijkhuis De Brem. Zoals gezegd stuurde de Corona crisis ons in een andere richting.

Het *haalbaarheidsonderzoek* wordt officieel beëindigd per 1 juli 2020. We kunnen door de Corona crisis niet de stappen zetten die we hadden gewild. Met name de straatinterviews konden in de afgelopen maanden en ook de komende tijd voorlopig geen doorgang vinden. Meest relevante reden is echter gelegen in de slechte respons vanuit de wijk. Reacties zijn minimaal tot afwezig. De online enquête is tot nu toe door een handvol mensen ingevuld, levert weinig noemenswaardige informatie en wordt derhalve voortijdig beëindigd. Ter afronding wordt een eindrapport opgesteld, vooral gebaseerd op de tussenrapporten van april 2020.

EVENT HUB

Nu besloten is om het strategisch haalbaarheidsonderzoek te beëindigen (of op zijn minst bevroren) gaat een nieuwe kerngroep gaat trachten een knooppunt van activiteiten ofwel een EVENT HUB op te starten, waarin zoveel mogelijk *events*, *acties* en *activiteiten* worden gebundeld, die in, voor en door de wijk Rijnbergen worden georganiseerd. Zie het als een soort *denk en doe tank*, waarin bestaande initiatieven zo mogelijk worden geïntegreerd en nieuwe ideeën onder eigen vlag ontwikkeld. De hub functioneert meteen ook als een soort *vrijwilligerscentrale*, daar een totaalzicht ontstaat op vraag en aanbod. Waar nodig worden nieuwe draaiboeken ontworpen en alle events worden uitgebreid geadministreerd. Subsidieaanvragen worden door bundeling vergemakkelijkt en door overzichtelijker beheer zijn wellicht zelfs hogere bijdragen beschikbaar.

In de praktijk betekent het een verplaatsing van de leden van de Werkgroep BC DE RIJPEL naar een Kerngroep EVENT HUB en dus vooral ook een afslag naar operationele zijpaden. Trefwoorden zijn: organiseren, coördineren, centraliseren, uniformeren, administreren, plannen, verbinden, duwen, voorbereiden, rubriceren en archiveren.

De activiteiten worden op hoofdniveau gecategoriseerd, in eerste instantie volgens de vier bekende thema's: Groen, ZWOC, Vervoer en Centrale. Van insectenhotel tot zorgcafé, van multiculti keuken tot workshop muziek, schrijven of toneel, van leesclub tot Wijk Zonder Grenzen of wijkfestival, van Rijpelmaatje tot boodschappendienst, van bewegen tot dansen, lezingen/presentaties/beurzen en wellicht een zomer en Kerst-Nieuwjaarsprogramma in de Brem, etc.

CONCLUSIES

Er wordt een model gekozen, waarin *samenwerking* centraal staat. Ook op deze route kiezen we er voor om niet het wiel opnieuw uit te vinden. Integratie en coördinatie van bestaande initiatieven staat voorop.

- Nadruk ligt minder op het woord en de vorming van een *burgercoöperatie*, maar op de organisatie en coördinatie van activiteiten. Die vervolgens meteen of later onderdeel kunnen worden van de coöperatie.
- *Naamgeving* BC DE RIJPEL blijft.
- BC DE RIJPEL is en blijft een *volledig zelfstandig organisatie*. De hub opereert parallel aan bestaande initiatieven, zoals de Belangengroep Rijpelberg (wijkraad) en allerlei personen en organisaties die nu reeds activiteiten vanuit, in en voor de wijk ontplooiën.
- De EVENT HUB bundelt organisatie en coördinatie van alle mogelijke activiteiten in en rond Rijpelberg. Er wordt structureel met andere organisaties samengewerkt. Zo mogelijk wordt het overleg in een linking pin constructie gegoten teneinde een maximale efficiency te bereiken.
- Met de switch die per 1 juli 2020 wordt gemaakt verdwijnt de coöperatie niet uit beeld. Integendeel! Een CVUA is echter slechts de *organisatievormen* oprichting zal geschieden wanneer de tijd daarvoor rijp is.
- Bij de start van de EVENT HUB wordt een *nieuw kompas* geschreven. Hierin zullen onvermijdelijk stappen uit dit rapport worden meegenomen.

DE RIJPEL CAMPUS

Deze paragraaf is volledig op persoonlijke titel en verantwoordelijkheid van Hans Geurts. Aangezien het onderdelen uit het haalbaarheidsonderzoek betreft wordt vermelding in dit rapport noodzakelijk geacht.

Gemeentelijke projecten als het *Havenpark* en *De Braak Campus* zijn vrij kostbaar, met een budget van resp. 4 en 25 miljoen Euro. Naast gedurfd hebben ze gemeen dat het zich in het centrum van de stad afspeelt. Dit is dan ook een oproep aan de gemeente Helmond om de wijken te betrekken in haar vlucht naar voren!

Onder de titel DE RIJPEL CAMPUS wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor een *integrale oplossing* met zowel groene als allerlei sociale voorzieningen voor de wijk zelf, maar wellicht ook voor Helmond en omgeving: moestuin, kruidentuin, lab, keuken, CND, les- en activiteitscentrum, evenemententerrein, etc.

Het een en ander zal zijn beslag krijgen in een nieuw document, dat in een later stadium door Hans Geurts zelf zal worden verspreid en toegelicht.

DEFINITIES EN UITGANGSPUNTEN

DUURZAAMHEID

Volgens Wikipedia ([link](#)):

*In ecologie is **duurzaamheid** de eigenschap van biologische systemen om voor onbepaalde tijd divers en productief te blijven. Langlevende en gezonde wetlands en bossen zijn voorbeelden van duurzame biologische systemen. Het is de betekenis van duurzaamheid die in het Engels **sustainability** wordt genoemd, niet te verwarren met de andere betekenis, die in het Engels durability heet.*

Meer in het algemeen is duurzaamheid het uithoudingsvermogen van systemen en processen. Het organiserend principe voor duurzaamheid is duurzame ontwikkeling, die vier met elkaar verbonden domeinen omvat: ecologie, economie, politiek en cultuur. Verschillende takken van de wetenschap houden zich met duurzaamheid bezig, zoals milieukunde en ecologische economie.

Het CBS geeft deze omschrijving ([link](#)):

Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die tegemoet komt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen. Het gaat hierbij om economische, sociale en leefomgevingsbehoeften. Voorbeelden zijn een schoon milieu, biodiversiteit in de natuur, een hoogopgeleide en gezonde bevolking, goed werkende sociale netwerken en maatschappelijk vertrouwen.

MILIEU

Volgens Wikipedia ([link](#)):

Milieu of omgeving is het geheel van voorwaarden en invloeden die voor het leven van organismen zoals mens, dier, plant en voor levensgemeenschappen van essentieel belang zijn. Het is de omgeving waarin de organismen leven.

Het begrip milieu verwijst onder andere naar de fysieke omgeving, het natuurlijke milieu. De relaties tussen organismen, populaties of levensgemeenschappen en hun omgeving is het centrale thema van de ecologie. Bij de studie van deze voorwaarden en invloeden kunnen biotische en abiotische milieufactoren worden onderscheiden.

Duurzaamheid en Milieu zijn geen operationele thema binnen BC DE RIJPEL. Ze spelen echter wel degelijk een overkoepelende hoofdrol in de doelstellingen en activiteiten van BC DE RIJPEL! In alle opzichten staan zaken als toekomstbestendigheid en minimale belasting van natuur en milieu op het hoogste plan.

ENERGIE

Volgens Wikipedia ([link](#)):

Energie is een fundamentele natuurkundige grootheid, dat is een meetbare eigenschap van een natuurkundig verschijnsel. Een algemeen geldige korte definitie is niet mogelijk omdat van de vele soorten fysische verschijnselen, thermisch, mechanisch, straling, chemisch, enz. energie op veel verschillende manieren gemeten wordt.

Energie wordt wel aangeduid als de mogelijkheid om arbeid te verrichten, of ruimer: de mogelijkheid om een verandering te bewerkstelligen. Energie kan ook gezien worden als essentiële natuurlijke hulpbron, aangezien ze geconsumeerd, geproduceerd en gebruikt wordt door levende wezens, zie Energie (economie).

Onder de noemer *Energie* hanteert BC DE RIJPEL praktische doelstellingen en activiteiten inzake de afbouw van fossiele brandstoffen en een maximale inzet van emissievrije producten. Met andere woorden: weg met olie, benzine en gas en hallo energie uit vooral zon, wind en water.

THEMA GROEN - FASE 1

OPRUIMACTIES

Met gerichte opruimacties kun je al heel veel bereiken. Zowel in praktische zin als qua naamsbekendheid en herkenbaarheid. Samenwerking met scholen en andere organisaties is aan te bevelen!

- o *1 x per kwartaal*

Hierbij wordt zwerfafval e.d. opgeruimd. Elke keer kan een andere focus hebben: rond de fietspaden, op Berkendonk, in het bos of over enkele hofjes.

- o *1 x per kwartaal*

BC DE RIJPEL rijdt door de wijk om grof vuil en allerlei spullen voor de milieustraat op te halen. Hiermee kan aardig wat aan kosten (8 euro per keer voor een bezoek aan de milieustraat) worden vermeden en staat eens te meer het collectief in de picture.

- o *per jaar/ad hoc*

Stenen/asfalt eruit, groen erin! In een bredere samenwerking (i.s.m. gemeente Helmond, LEV, Woonpartners) een langlopende actie starten om stenen en asfalt te vervangen door groen c.q. aan te vullen met groene oplossingen. Navragen bij Woonpartners: 45% van de huizen in Rijpelberg wordt door WP verhuurd. Op 3000 huishoudens worden grofweg zo'n 1.350 woningen beheerd! Hoeveel daarvan is eengezinswoning met tuin/oprit?

INSECTENHOTELS

Vooruitlopend op de plannen van DE RIJPACKER (zie hierna) en als eerste onderdeel van een zich in de loop der tijd verder expanderende insectenfarm kan het best een *bijenhoek* worden opgezet. Hiertoe dienen enkele bijenkasten te worden geplaatst en onderhoud c.q. begeleiding van een *imker* is aanbevelenswaardig, zo geen noodzaak. Naast een bijenhoek is het geen grote stap meer om een of meer *insectenhôtels* (zie foto) in te richten. Kijk voor meer informatie op Wikipedia: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Insectenhotel>. Concrete invulling is op korte termijn mogelijk in een samenwerking met *BuurnBuur*.

In enig stadium, wellicht gelijk opgaand met maatschappelijke ontwikkelingen in kan worden besloten of de insectenfarm een rol kan spelen in de voeding van mensen. In elk geval betekent een [overstap](#) van rund en varken naar insecten een onnoemelijk grote stap inzake duurzaamheid en milieu.

DE RIJPACKER

Onder de naam *DE RIJPACKER* staat een groen totaalconcept voor ogen, met o.a. kruidentuin, moestuin, bibliotheek, workshops, keuken, lab en meer. DE RIJPACKER wordt op een coöperatieve én collectieve wijze geëxploiteerd. Het uitgangspunt is simpel en duidelijk: tegen een ledenbijdrage in de vorm van geld of menskracht kan/mag men bijvoorbeeld *passief* profiteren middels korting op producten en diensten en/of *actief* worden in de tuin. Doelstelling is de *gezamenlijke* verbouw en distributie van land- en tuinbouwproducten, kruiden, bloemen en planten en het kweken en onderhouden van insectenpopulaties.

ETYMOLOGIE

De naam komt voort uit een Deurnese term uit het jaar 1453: 'die rypecker op die gemeyn ecker'. Het woord dient in de Nederlandse taal overigens te worden uitgesproken en afgebroken met een streepje tussen rijp en akker! Het is dus *rijp-akker* en niet *rij-pakker*! Voor extra duidelijkheid is gekozen voor *cki.p.v. dubbelk*.

VERGELIJKBARE INITIATIEVEN

Er zijn vele, bestaande initiatieven om nader te bestuderen c.q. in eigen plannen te kopiëren. In de onmiddellijke nabijheid hebben we het dan over o.a. [Buurttuin Brandevoort](#), [Stadstuin Helmond](#) en [Zorgboerderij de Bundertjes](#). Iets verder van huis kan nog worden gekeken naar o.a. [Stadsakkers Eindhoven](#), het [Voedselbos](#) en [Herenboeren](#).

In Nederland zijn vele, geheel of gedeeltelijk vergelijkbare initiatieven te vinden. DE RIJPACKER is een initiatief van BC DE RIJPEL en bestemd voor de wijk Rijpelberg, op termijn eventueel nog aangevuld met de wijken Brouwhuis en Dierdonk.

Waar mogelijk moet gebruik worden gemaakt van bruikbare kennis en ervaring van derden. Wat wel als een paal boven water zal blijven staan dat DE RIJPACKER een gezamenlijke groene optie biedt, waarin meerdere mensen, grofweg op 3 verschillende manieren, kunnen participeren:

1. Geen lid van BC DE RIJPEL. Als passant kan men producten en diensten afnemen van de coöperatie.
2. Lid van BC DE RIJPEL maar niet actief in afdeling Groen. Men geniet wel enkele voordelen vanuit het lidmaatschap (bijvoorbeeld korting op producten en diensten), maar maakt geen uren in de moestuin.
3. Lid van BC DE RIJPEL en ook actief in afdeling Groen c.q. moestuin. In dit geval is men lid van het team Groen en is regelmatig te vinden in de moestuin om diverse werkzaamheden uit te voeren.

WIJKBOERDERIJ-/TUINDERIJ

DE RIJPACKER is een activiteitentak binnen BC DE RIJPEL. Zoals in de plannen rond BC DE RIJPEL vastgelegd, wordt ook DE RIJPACKER op een coöperatieve wijze geëxploiteerd. Het uitgangspunt is simpel en duidelijk: tegen een ledenbijdrage in de vorm van geld of menskracht kan/mag men producten zelf oogsten of met korting verwerven. Simpel gezegd is de doelstelling: verbouw van land- en tuinbouwproducten, kruiden, bloemen en planten en het kweken en onderhouden van insectenpopulaties. Het idee achter DE RIJPACKER is méér dan een collectieve moestuin of een (zorg)boerderij. Het is een combinatie en bundeling van diverse activiteiten op het gebied van ecologisch en duurzaam boeren en tuinieren. Alle teelt is biologisch en geschiedt zonder hulp van chemische bestrijdingsmiddelen. Vleesproductie is niet in de plannen opgenomen. Nu al, maar zeker op de langere termijn, zal er meer aandacht zijn voor vleesvervangers, zoals insecten. Niet exclusief, want makkelijk uitbreidbaar, zijn er de volgende opties (van klein naar groot en zo mogelijk in chronologische volgorde):

- *Kruidentuin*
kruiden en oliën voor keuken, genezing en lichaamsverzorging
- *Moestuin*
op beperkte schaal verbouwen van uiteenlopende AGF producten (= kleine of opstartversie van tuinderij en boerderij)
- *Insectenfarm*
o.a. bijen (honing) en insectenhotel/farm (food)
- *Tuinderij*
fruit (F) en noten van klein tot groot: bessen, bramen, frambozen, peren, appels, aardbeien, walnoten, kastanje, etc.
- *Boerderij*
verbouw van aardappelen en groenten (AG) op grotere schaal. Extra aandacht kan er zijn voor minder bekende of vergeten, maar oergezonde groenten, zoals o.a. rettich en koolrabi.

In een eerste opzet kan bijvoorbeeld worden gekozen voor alleen *kruidentuin*, *moestuinen* *insectenfarm*.

MOESTUIN

In de *moestuin* worden vooral groenten, fruit en ander plantaardig materiaal gekweekt met een culinair doel. Leden van de coöperatie kunnen gratis (werkzaam in de moestuin) of tegen een geringe vergoeding (overige leden) etenswaren betrekken. Zo mogelijk wordt de functie van de moestuin (in een later stadium) uitgebreid met een bredere en intensievere wijze van agrarische productie, zoals aardappelen of diverse kolen.

In een initiële fase kan gebruik worden gemaakt van de kennis en ervaring van Chris Tielemans, beheerder van [Buurtuin Brandevoort](#) en docent in de LEV-cursus van 'Grijs naar Groen'.

KRUIDENTUIN

Een kruidentuin is niet hetzelfde als een moestuin. Hier worden kruiden gekweekt voor culinaire, cosmetische of geneeskundige doelen. De teelt van deze producten vraagt om een bescheiden aandeel in de ruimte.

EXPLOITATIECENTRUM

In de eerste fase van ontwikkeling van DE RIJPACKER blijven de plannen voor een *Centrum voor Natuureducatie en Duurzaamheid* op de plank liggen en worden naar een middellange of misschien nog wel langere termijn geschoven.

Op het CND vooruitlopend dient op de locatie van de moestuin een *gebouw* te worden gerealiseerd. Een dergelijk *exploitatiecentrum* biedt vervolgens een gecombineerde functionaliteit van winkel, bibliotheek, sociale ontmoetingsruimte, keuken/kantine en ruimte voor o.a. workshops, trainingen en presentaties.

Huisvesting ofwel het in gebruik nemen van een gebouw, behoort tot het concept van DE RIJPACKER. Het ondersteunt meerdere doeleinden, zoals:

- Verwerking in keuken en lab van producten uit moestuin, kruidentuin en insectenfarm.
- Verkoop aan particulieren (met kortingen voor coöperatieleden)
- Kantine/restaurant (al dan niet in een pop-up variant)
- Presentaties, cursussen, workshops

In het meeste ideale scenario beschikt de coöperatie over een eigen BC DE RIJPEL *Punt*, een gebouw dat algemeen dienst doet als huisvesting van de coöperatieve organisatie en DE RIJPACKER. Tevens is het een verzamelpunt voor collectieve activiteiten. Specifiek wordt ook ruimte geboden voor o.a. workshops en een keuken/lab (zie verderop).

WIJKCENTRUM DE BREM

Midden in de wijk Rijnbergen ligt het wijkcentrum *De Brem*. In de nabijheid is de ontwikkeling van substantiële tuin- en agrarische activiteiten praktisch niet mogelijk. De Brem wordt gebruikt voor allerlei activiteiten en zal, indien geen *Rijpacker Punt* kan worden gerealiseerd, ook onderdak moeten bieden aan de organisatie BC DE RIJPEL.

LAB, KEUKEN EN KANTINE

Wat te doen met de oogst uit de vorige paragraaf? Als logisch vervolg zijn - op vaste locaties of als zogenaamde 'pop-up versie' - een soort lab of praktijkruimte, een grote keuken en een kantine of restaurant voor te stellen.

Afhankelijk van de vraag of en in welke vorm een *exploitatiecentrum* ter beschikking komt is de inrichting van een *lab* te overwegen. Vergelijk het met de praktijkruimte van de apotheker of vroegere drogist, waar kruiden, oliën en andere producten worden verwerkt voor culinaire en cosmetische doeleinden of gezondheid. In een *keuken* kunnen in gezamenlijkheid uiteenlopende gerechten worden bereid met producten uit de eigen moes- en kruidentuin. Er kan worden gekookt voor derden en voor de eigen *kantine*, waar coöperatieleden tegen geringe vergoeding een maaltijd kunnen nuttigen. Op gezette tijden worden uiteenlopende culinaire evenementen georganiseerd. Het mag duidelijk zijn dat een behoorlijk creatieve, sociale en dynamische omgeving kan worden gecreëerd!

In het *lab* (vergelijk het met de praktijkruimte van de apotheker of vroegere drogist) kunnen kruiden, oliën en andere producten worden verwerkt voor culinaire en cosmetische doeleinden of zelfs gezondheid. In een grote *keuken* worden in gezamenlijkheid uiteenlopende gerechten bereid met producten uit de moes- en kruidentuin.

Er kan worden gekookt voor derden en voor de eigen *kantine*, waar coöperatieleden tegen geringe vergoeding een maaltijd kunnen nuttigen. Geregeld worden festiviteiten georganiseerd, waarbij bepaalde keukens centraal staan. Vervolgens kunnen op kleine of grotere schaal volgens Nederlandse, Slavische, Zuid-Amerikaanse, Aziatische, Spaanse of Griekse traditie de eettafels worden gevuld, al dan niet aangevuld met een gepast muziekje.

Enfin, het mag duidelijk zijn dat een behoorlijk creatieve en dynamische wereld kan worden gecreëerd.

ACTIVITEITEN IN DE RIJPACKER

De praktijk van alledag op DE RIJPACKER kan worden onderverdeeld in een aantal activiteiten:

- Aarde en gewassen voorbereiden
- Zaaien
- Aarde en gewassen onderhouden
- Oogsten

Deze kunnen zich manifesteren in de buitenlucht of binnen (o.a. kas). Om redenen van schaal en beheersbaarheid kunnen min of meer hieruit voortvloeiende activiteiten voorlopig onder de noemer van DE RIJPACKER blijven, maar kunnen t.z.t. misschien op een of meer andere plekken in de organisatie worden ondergebracht, zoals:

- Laboratorium (ouderwetse drogisterij/kruiderij/apotheek productie van lotions, crèmes, kruidenmengsels)
- Winkel (producten van o.a. boerderij/tuinderij en lab)
- Keuken
- Kantine

Extra aandachtspunt is wellicht de zorg om de officiële papierwinkel. Is bijvoorbeeld een vestigingsvergunning nodig voor het lab of de winkel?

OVERIGE ACTIVITEITEN

Bij alle activiteiten moet steeds worden gekeken en overwogen welke samenwerking nodig of interessant kunnen zijn met bestaande organisaties, instanties en initiatieven in Rijpelberg. Een niet volledige opsomming ter indicatie:

- 4 basisscholen (De Straap, De Rakt en 2 x Talentrijk)
- Scouting Rijpelberg
- KBO Brouwhuis/Rijpelberg (ouderen)
- Actiegroepen (Brouwberg, N279)
- Gezondheidszorg (huisarts, tandarts, fysio, etc.)

Sommige activiteiten zijn niet specifiek 'groen' te noemen en passen net zo goed in (een combinatie met) andere thema's, zoals Centrale, Vervoer of ZWOC.

CURSUSSEN, TRAININGEN EN WORKSHOPS

"VAN GRIJS NAAR GROEN"

Deze door de LEV Groep aangeboden cursus zou wellicht beter van een centrale plek in de stad kunnen worden verplaatst naar de wijken. Zo kan de BC DE RIJPEL groene opleidingen integreren in andere groene activiteiten in Rijpelberg

EDUCATIEVE WORKSHOPS

Denk aan eenvoudige lessen rond verkenning van de omgeving of bijvoorbeeld natuurbeheer. Voorbeelden: ontleding van uilenballen, vogels of bloemen en planten herkennen en tellen/inventariseren, collectief snoeien van overtollig groen o.l.v. een of meer professionals.

BEDRIJFSLEVEN

Van teambuilding en 'ontstressen' tot allerlei 'groene vingers – cursussen', voor het bedrijfsleven zou het een betaalde optie zijn terwijl het voor privé personen en organisaties gratis of tegen een kleine vergoeding kan worden verzorgd. Ook kan worden gecombineerd met andere educatiedoelen en -vormen. In de plannen kunnen cursussen, trainingen en workshops voor zowel organisaties als particulieren een behoorlijke toevoeging zijn en als extra terugverdienoptie zeker interessant.

WERKZAAMHEDEN

Om te beginnen zal het in DE RIJPACKER sec draaien om *vrijwilligerswerk*. Op termijn en bij positieve ontwikkelingen zijn er meer opties. Voor een vlotte en professionele aanpak van agrarische productie zijn één of twee boeren/tuinders aanbevelenswaardig. Verstand van biologische teelt en kennis op genoemde gebieden strekt uiteraard tot aanbeveling. Vergelijkbaar met *Herenboeren* is een betaalde job de beste optie. Deze mensen gaan in behoorlijke zelfstandigheid aan de slag om de diverse teelten op te zetten en onderhouden.

Anderen zouden betaald in dienst of in detachement of als onbezoldigd vrijwilliger uiteenlopende activiteiten kunnen verzorgen in DE RIJPACKER. Het kan variëren van zaaien en oogsten tot hulp in de winkel of kantine. Vaak wordt de arbeid op dit soort locaties ook verricht met de inzet van mensen met een beperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

Wellicht kunnen scholen en andere organisaties worden ingeschakeld voor een kleine of grote inzet op een of meer terreinen. Educatie (hands on!) en praktische hulp (bijv. rommel opruimen in de wijk of rond de plas) gaan hand in hand.

VOLKSTUINCOMPLEX DELTA

In de wijk Brouwhuis ligt een volkstuincomplex, in beheer van de “Volkstuinvereniging Delta” (<https://www.volkstuindeltahelmond.nl>)

De leden hebben er een (in samenstelling en formaat wisselend stukje grond of een teeltbak voor persoonlijk gebruik. De opzet is dus een verzameling *individuele* moestuintjes. Dit is de exacte tegenpool van de doelstelling bij DE RIJPACKER, dat één gezamenlijke tuin met meerdere vruchtgebruikers en bewerkers. In Rijpelberg bestaat een manifeste behoefte, maar al geruime tijd sprake is er van een (flinke) wachtlijst en ledenstop. DE RIJPACKER zou hier een mooi alternatief kunnen bieden.

Volkstuinvereniging Delta bestaat uit een ruim perceel en ligt aan het spoor in de wijk Brouwhuis, gemeente Helmond. De website van Delta biedt de volgende informatie:

- Het complex is verdeeld in ongeveer 115 tuinen en er staan 22 ouderen/minder validen bakken.
- Op het complex is een ruim verenigingsgebouw aanwezig met toilet voorzieningen en er zijn meerdere materiaalopslagplaatsen.
- Er is een ruime parkeervoorziening aanwezig.
- Het complex is open vanaf ongeveer 8.30 tot zonsondergang. Buiten deze tijden is het complex afgesloten voor iedereen. Eventuele wijzigingen in de openingstijden zullen via het aanplakken van een brief of via de mail gecommuniceerd worden.
- Het verenigingsgebouw met daarin de kantine is geopend van 9 – 16 uur van maandag tot en met vrijdag. Op zaterdag is het open van 9 tot 12 uur.
- Het volledige complex draait op een grote groep vaste vrijwilligers en veel andere mensen die regelmatig ook de handen uit de mouwen steken voor de tuin.
- Op de volkstuin is van alles te koop: Tonkin stokken, Culterra (gedroogde mest), Verse koeienmest, Potgrond, Eieren, Tweedehands Plexiglas (zo lang de voorraad strekt)
- In het najaar is er de mogelijkheid om via de tuin zaden en dergelijke te bestellen bij GARANT zaden. De zaadgidsen en bestellijsten zijn af te halen in de kantine.
- In de gids zit een briefje met een datum met de uiterste inleverdatum van de bestellijsten.
- Verder is er een ruiltafel aanwezig, deze staat naast het verenigingsgebouw.

- Hier kan men plantjes, stekjes, zaden en spullen achter laten die men over heeft. Een andere tuinder kan dit dan meenemen om te gebruiken.

BCR Werkgroep lid Cees van der Ploeg is zelf Delta-lid en heeft nog wat aanvullende gegevens verzameld:

- Percelen variëren van 160 – 200 m², al dan niet met eigen schuurtje en opslag. De bakken zijn 13 m³ (1,30 x 10 meter), op 1,25 meter hoogte geplaatst en zijn met looppaden rondom te bereiken. Opslag geschiedt onder de bak.
- Kosten zijn € 30/jaar contributie
- Verhouding ledenprofiel geschat: Rijpelberg 60% en Brouwhuis 40%
- Er is een centraal gebouw, met opslagruimte, sanitaire voorzieningen en ruimte voor sociale ontmoetingen

BESTAANDE INITIATIEVEN

Er zijn natuurlijk al diverse concepten uitgewerkt in Nederland. Deze kunnen nader worden bestudeerd c.q. deels qua idee overgenomen.

Bepalend bij [Zorgboerderij de Bundertjes](#) en [Stadsakkers Eindhoven](#) is de inzet van mensen met een beperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

Bij het particuliere initiatief [Herenboeren](#) draait het om de inzet van één betaalde fulltime agrarische kracht, die de daadwerkelijke productie voor rekening neemt. De ‘investeerdere/deelnemers’ kopen eenmalig een aandeel van € 2000 en worden voor € 10 per week per persoon voorzien van voldoende AGF en vlees per dag.

Wellicht kunnen scholen en andere organisaties worden ingeschakeld voor een kleine of grote inzet op een of meer terreinen. Educatie (hands on!) en praktische hulp (bijv. rommel opruimen in de wijk of rond de plas) gaan hand in hand.

Indien nodig zijn in Nederland hoogstwaarschijnlijk meerdere, vergelijkbare voorbeelden te vinden. Rode draad moet zijn en blijven dat we niet het wiel opnieuw denken te moeten uitvinden. Waar mogelijk moet gebruik worden gemaakt van bruikbare kennis en ervaring van derden.

SAMENWERKING

Voor een optimale exploitatie (ook zonder CND, zie Fase 2) is samenwerking aan te bevelen met organisaties die ergens in hun doelstellingen een overlapping met die van BC DE RIJPEL en/of DE RIJPACKER hebben. Naast eerder genoemde instanties ligt samenwerking binnen Groen met bijvoorbeeld *Scouting Rijpelberg* en *IVN Helmond* voor de hand.

IVN HELMOND

Een liason met IVN om samen op te trekken in groene plannen is ons inziens zeer aanbevelenswaardig. Zowel voor de korte (moestuin, workshops) als de langere termijn (CND). Overigens zou IVN Helmond wat ons betreft zich wel wat meer in de wijk mogen laten zien. Bijvoorbeeld door regelmatig (minimaal 1 x per maand) educatieve IVN wandelingen rondom de plas in Berkendonk te organiseren.

VESTIGING EN LOCATIES

Er is tot nu toe een aantal opties voor (deel)vestiging van DE RIJPACKER verzameld. Overigens is per definitie sprake van multifunctioneel gebruik, daar zo mogelijke combinaties met overige activiteiten kan worden ondersteund. De grootte van de percelen en een al dan niet beschikbaarheid op kortere én langere termijn moeten nog worden vastgesteld. Vooropgesteld, voor de toekomst is in onze ogen niet één, maar een combinatie van opties de meest ideale keuze voor de uitrol van alle plannen. Elk perceel krijgt zo zijn eigen doelstelling en prioriteit.

Even wat verduidelijking vooraf:

- De keuze hoeft zeker niet beperkt te blijven tot één locatie! Al zeker niet als het niet anders kan. Ook in Rijpelberg is het aanbod aan kleine en vooral grote groen snippers beperkt!
- Voor praktische doeleinden, herkenbaarheid en een goeie binding met de wijk is de vestiging van een centraal verzamelpunt voor exploitatie noodzakelijk.

- De locaties dienen te zijn of kunnen worden afgesloten voor onbevoegde en ongewenste toegang. Zo mogelijk wordt dit op natuurlijke wijze gerealiseerd. Maatregelen tegen ongewenst bezoek moeten worden genomen.
- Een exploitatiecentrum is de werktitel voor een gecombineerde vorm van winkel, keuken en kantine, aangevuld met mogelijkheden voor activiteiten als workshops, trainingen en presentaties. Er kunnen er meerdere zijn, variërend in grootte, maar bij voorkeur wel (zo centraal als mogelijk) binnen de wijk gesitueerd.
- Elke locatie beschikt over een ruimte met eenvoudige voorzieningen als sanitair en kantine.
- De websites <https://kadastralekaart.com> en <https://bgtviewer.nl> bieden een eerste aanknopingspunt. Een definitieve vaststelling omtrent perceelgrootte, eigendom, pacht e.d. dient nog te worden gemaakt. De bronhouder beheert de informatie en is NIET hetzelfde als de eigenaar van de grond! Het betreft in veel gevallen de gemeente.

Wat er uiteindelijk op korte termijn kan worden ontwikkeld op het gebied van Groen is behoorlijk afhankelijk van de beschikbaarheid van grond, gebouwen en middelen. In het gunstigste scenario is er ruimte voor zowel een royale moestuin als een gebouw. De perceelgrootte is nogal uiteenlopend en dus moeten er keuzes worden gemaakt in bestemming en omvang van de activiteiten.

Op Google Maps ziet de plattegrond van de wijk Rijpelberg er als volgt uit:

De locaties *Tennispark* en *Kimpepad* (rode ster) bieden voldoende ruimte voor zowel activiteiten als een mogelijke ontwikkeling daarvan. Optie *Zeelandhof* is niet zo ruim bemeten en nogal ruig qua begroeiing. De andere locaties (zwarte ster) zijn vooral opties voor de langere termijn. De gele optie heeft in de loop van het onderzoek reeds een nieuwe bestemming gekregen. Overigens zonder hiervoor door de gemeente Helmond te zijn ingelicht – terwijl onze plannen toch waren overlegd – is deze locatie vol gepland met nieuwe bomen ... De locatie is dus niet meer beschikbaar!

De meeste locaties zijn in eigendom van de gemeente Helmond. Gedetailleerde informatie omtrent de verschillende opties is opgeslagen in een apart document, dat niet als bijlage wordt meegeleverd.

Het verlaten *tennispark van 't Lobke* (sinds verhuizing naar TPC Espendonk in Brouwhuis) lijkt een ideale locatie voor de eerste fase. Genoeg ruimte voor een uitgebreide moes- en kruidentuin en – niet onbelangrijk – een reeds bestaand ‘clubgebouw’ en ruime parkeergelegenheid! In mei en juni 2020 kon online een enquête worden ingevuld. De respons van bijna 50 reacties is redelijk, maar biedt helaas weinig voedingsbodemp voor vestiging van een wijkmoestuin.

Het terrein naast het *Scoutingterrein Rijpelberg* zou op termijn een mooie vestigingsplek zijn voor een *educatief centrum* en een prachtige uitvalsbasis voor wandelingen in de natuur rond Berkendonk en het Buntven. De plas biedt in de zomer uiteraard nog een extra dimensie als zwemwater. Kortom, de ideale plek om kennis te maken en feeling te houden met de natuur in de meest brede zin van het woord. Op het terrein zou naast het gebouw ook een ‘educatieve tuin’ van enkele honderden vierkante meters kunnen worden ontwikkeld. Ook kan het worden gecombineerd met de functie van *wijkwinkel* of dergelijke. Zie verder volgend hoofdstuk.

THEMA GROEN - FASE 2

INTEGRATIE VAN GROENE CONCEPTEN

Uiteraard kan ook worden gekeken wat er al aan groene ideeën speelt en wat daarvan wellicht te integreren valt. Ongetwijfeld zullen er op dit gebied veel meer initiatieven in planning of uitvoering zijn. We noemen er twee.

HERENBOEREN

In het concept [Herenboeren](#) ('Samen duurzaam voedsel produceren') brengt een groep mensen geld bij elkaar, waarmee een professionele boer op een stuk grond agrarische producten uit de grond haalt voor de deelnemers. In een vergelijkbare constructie zou BC DE RIJPEL grond in pacht/eigendom kunnen hebben en 'werkgever' kunnen zijn van een of meerdere boeren en/of tuinders. Vervolgens zijn coöperatieleden afnemers van gezond en betaalbaar voedsel.

VOEDSELBOS

Het idee van het [Voedselbos](#) kan ook in een BC DE RIJPEL-variant worden ontwikkeld. Hierbij worden een of meer percelen tot 'voedselbos' opgekweekt alwaar noten, fruit en andere eetbare gewassen worden geteeld. Leden gaan in dit concept zelfstandig 'het bos in' om producten te oogsten.

TINY HOUSE RIJPEL PARK

Een oplossing die meerdere doelen kan dienen is het ruimte bieden aan en inrichten van een *ecologisch dorp/park* annex vestiging van een aantal 'tiny houses'. Uitgebreide informatie over deze vorm van minimale huisvesting is te vinden op <https://www.tinyhousenederland.nl> en andere webstekken.

Een kort rondvraag over een *Tiny House Rijnpeel Park* lijkt tot een behoorlijk enthousiasme te leiden. We stellen ons voor dat een ecologisch dorp met kleine huisvestingsopties een grote vraag kan bedienen. Zowel van sociaaleconomische hoek (gescheiden, alleenwonend) als vanuit een buitengewone interesse voor de natuur en maximale integratie hiervan in de woonomgeving.

Een mogelijke vestigingsplaats zou locatie *Berkendonk Oost* zijn. Het concept lijkt ons interessant genoeg voor een verdere analyse, maar wordt in het beperkte haalbaarheidsonderzoek niet verder uitgewerkt.

AGRARISCHE EXPANSIE

Bij verdere ontwikkelingen, bijvoorbeeld uitbreiding maar enkele grote locaties rond Berkendonk, kan worden nagedacht over uitgebreide agrarische activiteiten, zoals het op grotere schaal verbouwen van aardappelen, groenten en fruit en zo mogelijk een boomgaard met allerhande fruit. Ware het niet dat de gemeente Helmond in mei 2020 het een andere bestemming heeft gegeven, was locatie *Wolfsputterbaan* een uitermate geschikte plek voor dit doel zijn geweest. Het perceel is al jarenlang bewerkt als landbouwgebied. *Berkendonk Oost* is een vrij omvangrijk alternatief, zij het dat het (zie vorige paragraaf) ook een andere bestemming zou kunnen krijgen.

CENTRUM VOOR NATUUREDUCATIE EN DUURZAAMHEID

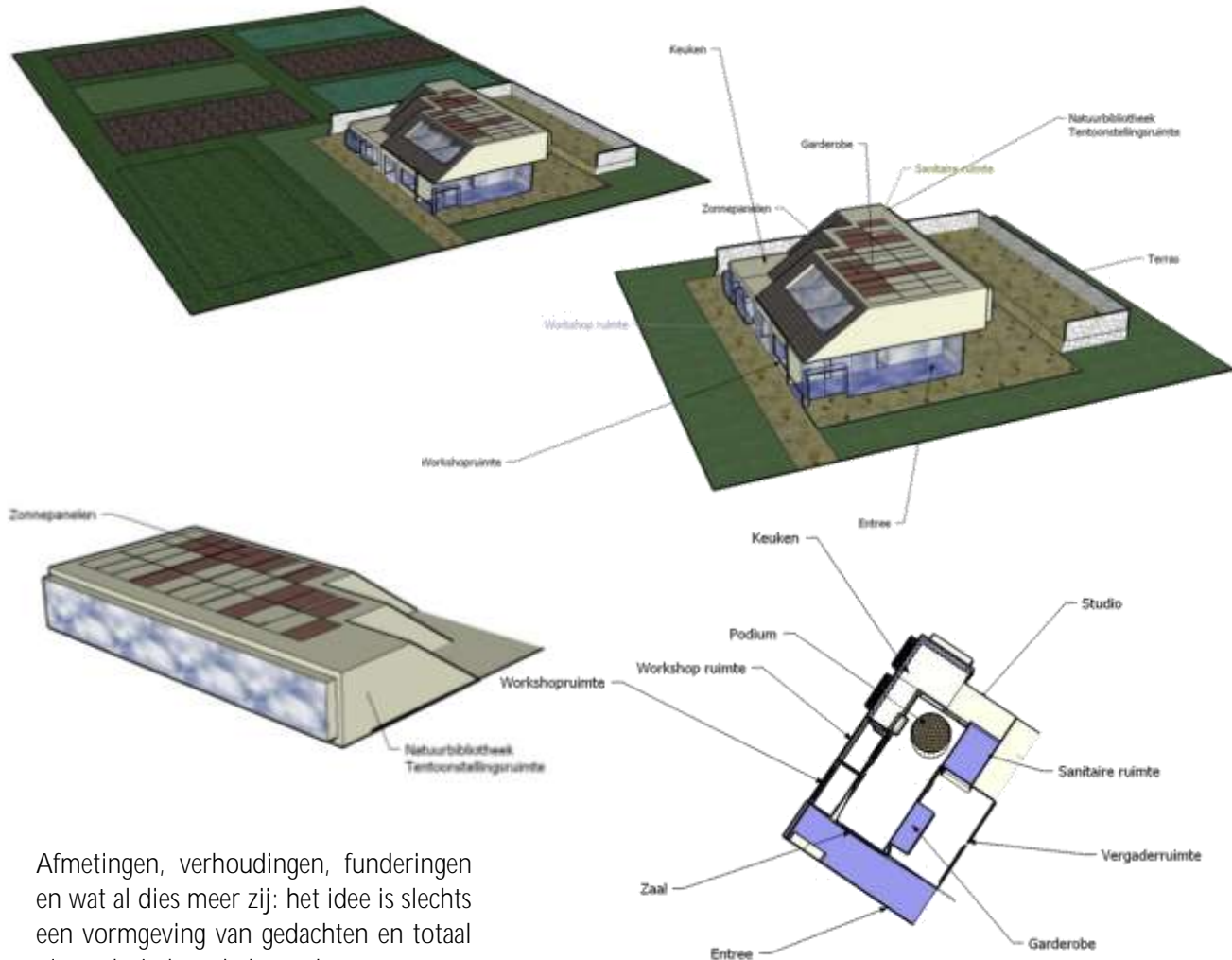
In een vervolgfase kan ook worden nagedacht over de ontwikkeling van een nieuw, multifunctioneel gebouw. Het *Centrum voor Natuureducatie en Duurzaamheid* ofwel CND is een met duurzame materialen opgetrokken *multifunctioneel gebouw*.

- Een zaal of publieke ruimte, welke tevens dienst doet als (pop-up) kantine c.q. restaurant.
- Een grote keuken, geschikt voor grote projecten en om met meerdere personen in te werken.
- Workshopruimtes en lab/praktijkruimte.
- Een ruimte voor periodiek wisselende tentoonstellingen en opstellingen (seizoenen) en/of een natuurbibliotheek is een prima doel voor regelmatig bezoek door scholieren en studenten.
- Een vergaderruimte voor 10-20 personen.
- Uitgebreide sanitaire voorzieningen.
- Opslagruimte, zowel boven- als ondergronds ('van zaad tot oogst', materialen, inventaris, documentatie, archief tentoonstelling, etc.)

We willen kunnen hier niet compleet zijn, maar natuurlijk mogen zaken als een adequate beveiliging, ICT omgeving, klimaatbeheersing (denk aan WKO-installatie¹ of geothermie²) en geluidsinstallatie niet ontbreken.

3D MODEL

Hoe het er uit zou kunnen zien is in een zeer vrijblijvende studie gevisualiseerd:

Afmetingen, verhoudingen, funderingen en wat al dies meer zij: het idee is slechts een vormgeving van gedachten en totaal niet technisch onderbouwd.

- o Op de begane grond is de entree. De via 2 grote deuren te betreden zaal is achterin voorzien van een pop-up podium (verplaatsbaar en demontabel). Aan de achterzijde is de zaal verbonden met een kleine audiovisuele ruimte en aan de zijkant is er een verbinding met de grote keuken, van waaruit maaltijden in de zaal kunnen worden geserveerd. Vanuit de zaal (en één tevens vanuit de keuken) is er toegang tot twee workshopruimtes.
- o Aan de andere zijde bevinden zich de garderobe, toiletten, een ruime vergaderruimte en opslagruimte.
- o Via trap en lift is de toegang geregeld tot de verdieping, waar de bibliotheek en tentoonstellingsruimte zijn gevestigd. Meerdere verdiepingen is ook mogelijk.
- o Veel gebruik van glas en alles is klimaatneutraal. Het dak is in elk geval bedekt met zonnepanelen.
- o Er is een aparte 'personeelentree' voor o.a. de keuken en de studio.
- o Een grote, van nature koele opslagruimte (van aardappelvoorraad tot weckflessen met groente en fruit) in de vorm van een ondergrondse kelder is aanbevelenswaardig.

¹ Meer over [KWO/WKO-installatie](#)

² Meer over [geothermie](#)

Nog verder uitgebreid zou in, rond, boven en/of onder het gebouw tevens ruimte kunnen worden geschapen voor overige activiteiten vanuit BC DE RIJPEL, zoals diepvriescentrale, wasserette en centrale uitleen/verhuur (zie desbetreffende documentatie).

SAMENWERKING

Voor een optimale exploitatie is het zeer de moeite van het overwegen waard om samenwerking te zoeken met organisaties die ergens in hun doelstellingen een overlapping met die van BC DE RIJPEL hebben. Samenwerking met o.a. IVN Helmond en Scouting Rijpelberg (buren?³) ligt voor de hand, net als met andere organisaties met raakvlakken, zoals de Stadstuin en Buurtuin Brandevoort. Misschien zelfs met de Automotive Campus? Het gebouw (of misschien verdeeld over meerdere gebouwen in de wijk?) kan een uitgebreide bestemming krijgen:

- o Centrum voor Natuureducatie en Duurzaamheid (CND). In elk geval moet het een containerbegrip zijn met trefwoorden als natuur, duurzaamheid, deeleconomie, circulaire economie, klimaat en groen.
- o Natuurbibliotheek (boeken, CD's, internet; van determinatie tot uitleg over geothermie of kernfusie)
- o Studio audio/video
- o Tentoonstellingsruimte (verzameling uit 'groen Helmond')
- o 'Clubhuis' van IVN Helmond⁴
- o Sociale werkplaats (productie)
- o Repaircafé Rijpelberg (herstel)
- o Eco-kantine/restaurant

Met enige fantasie en indien nodig voor een sluitende exploitatie kan ook 'groter' worden gedacht. Met een ligging nabij de plas Berkendonk zelfs aan een trefpunt voor bezoekers (inclusief kantine/restaurant)?

Mogelijk nog andere vormen van samenwerking zijn te vinden bij:

- o Vergelijkbare centra in en buiten de provincie of zelfs internationaal
- o Verenigingen (zowel lokaal als gemeentelijk als provinciaal of landelijk), o.a. E-OP Rijpelberg, Seniorenvereniging, Burendag en Kinder Vakantie Vertier.
- o Maatschappelijke organisaties: Leger des Heils, Jantje Beton, e.d.
- o Scholen (basis- en voortgezet onderwijs; hogeschool De Kempel)
- o Lesmateriaal
- o Kinderwerktuinen⁵
- o 'Groen voer voor meester en juf'
- o Bedrijven
- o Regio Rijpelberg/Brouwhuis en/of Helmond
- o Trainingen, workshops, excursies
- o Distributie van natuurproducten (lokale supermarkten)

---

³ Zie *Locaties - Optie 1*

⁴ Bron: [website IVN Helmond](#)

⁵ Zie voorbeelden bij [NDE Groningen](#)

DE GROENE WIJK

Het buitenproportioneel vele groen dat bij de ontginning van de wijk Rijpelberg eind jaren '70 is blijven staan (zie afbeelding rechts), geeft de wijk volledig terecht de bijnaam 'Groene wijk van Helmond'. Door de hele wijk en vooral bezijden de vele fietspaden zijn bomen uit het oude bosgebied bewaard gebleven.

De grotere groengebieden zijn het *Bakels Bos*, het gebied rond de *Berkendonkse plas* en in iets mindere mate het *Broederbos* midden in de wijk en de '*Rijpelduinen*' aan de oostkant, die een geluidswal vormen voor de N270 die de wijken Rijpelberg en Brouwhuis scheidt. Voor bewoners (en bezoekers) zijn het uitermate fijne wandelgebieden. Liefst met honden aangeliend en eventuele uitwerpselen meteen opgeruimd!

De hierna genoemde groengebieden maken GEEN deel uit van concrete plannen vanuit BC DE RIJPEL, maar worden voor de volledigheid wel vermeld.

RIJPELDUINEN

Ze heten niet echt zo, maar de '*Rijpelduinen*' vormen een makkelijke duiding voor de wallen rond een gedeelte aan de oost- en zuidkant van de wijk Rijpelberg. Wat er zich onder bevindt is mij niet duidelijk, maar ze dienen waarschijnlijk als geluidswal. Over een afstand van een kilometer of anderhalf kun je vanaf het fietspad bij Basic Fit de duinen op en tot het Scoutingterrein en de tunnel naar de plas wandelen.

BERKENDONKSE PLAS

De plas en omzoming hebben een recreatieve bestemming en toegang is vrij en gratis. Aangrenzend is er veel bos en groengebied, dat loopt ongeveer tot en met het gehucht Rijpelberg, waar o.a. palingkwekerij *De Rijpelaal* is gevestigd. Overigens is de bijbehorende lunchroom een aanbevelenswaardig rustpunt tijdens wandelingen.

BROEDERBOS

Het perceel (code HMD00 - N - 4397) omvat zo'n 4,5 hectare en is aangemerkt als bosplantsoen. Het is vanouds een speciale plek in de wijk en een beschrijving is te vinden in een apart verkrijgbaar document *Broederbos - Historie van het buitengoed De Broederstuin*. Ook is informatie in te winnen op de website Rijpelberg.info. De locatie, met een centrale ligging in de wijk, zou perfect zijn voor activiteiten als kruidentuin of insectenfarm of de vestiging van een groene wijkwinkel. Vanwege een hoogstwaarschijnlijk taboe op een andere invulling heeft BC DE RIJPEL *geen concrete plannen* om wijzigingen aan te brengen in de bestemming van deze grote groene zone.

BAKELS BOS

Het Bakels Bos omringt de wijk Rijpelberg aan de noord- en oostkant. Het Bakels Bos (code HMD00 - N - 4210) omvat bijna 113 hectare en is aangemerkt als gemengd bos. Ook het Bakels Bos wordt NIET meegenomen in de groene plannen van BC DE RIJPEL, daar het in eigendom van het Waterschap de Aa is. Het hele gebied dient als waterreservoir voor de gemeente Helmond.

THEMA VERVOER

MOBILITEIT NU

Als we het hebben over de actuele stand van mobiliteit kunnen we misschien beter spreken van *immobiliteit*. Hoe vaak en veel staan we wel niet stil in het verkeer? Het is vervelend om overal prijskaartjes aan te hangen, maar hoeveel kost dit de samenleving (dus: ons!) wel niet? Files schijnen ook de komende jaren alleen maar te groeien. Het huidige kabinet kiest de enig bewezen heilloze weg: uitbreiding van asfalt! Volgens een artikel van de overheid⁶ heeft de combi VVD en CDA (de voorstanders) er flinke investeringen voor over.

FILES

“Om files te bestrijden blijft de overheid de komende jaren rijstroken en nieuwe wegen aanleggen. Van 2018 tot 2030 trekt de overheid € 19 miljard uit voor nieuwe wegen en de aanpak van knelpunten. Bovendien reserveert het kabinet extra geld om wegen, vaarwegen en openbaar vervoer te verbeteren. Vanaf 2030 wordt overgegaan op het mobiliteitsfonds.”

Wat een verspilling! En dan kunnen er nog geen garanties worden afgegeven dat de hoeveelheid tijd in de file substantieel afneemt ... Van dat geld kan *volledig gratis openbaar vervoer* voor bijna dezelfde periode worden opgetuigd⁷! De huidige mobiliteit hangt daarnaast ook af van de middelen van vervoer. Momenteel zijn de meeste auto's (toch het grootste probleem) in eigen bezit of worden via een leaseconstructie betrokken.

VOERTUIGEN OP DE WEG

Wat zegt de *Jaarmonitor Wegvoertuigen* van het CBS over 2018. Nou, ongeveer dit:

- Bijna 12,5 miljoen wegvoertuigen in Nederland
- Aantal wegvoertuigen blijft groeien
- Tien procent zware voertuigen en bestelauto's nieuw
- Stijging elektrische auto's en bussen houdt aan eind 2019 al 77.000
- Derde jaar op rij groei bestelautopark

Op 1 januari 2018 staan er in Nederland bijna 12,5 miljoen wegvoertuigen geregistreerd, 2 procent meer dan een jaar eerder. Twee derde hiervan (ruim 8,3 miljoen) zijn personenauto's. Vergeleken met een jaar eerder zijn begin dit jaar bijna alle type wegvoertuigen in aantal toegenomen, behalve de speciale voertuigen. De stijging was het grootst onder de bestelauto's (4 procent). Het aantal bromfietsen groeide met bijna 3 procent naar ruim 1,2 miljoen. Met dat aantal is de bromfiets op de personenauto na het meest voorkomende voertuig op de Nederlandse weg. Begin 2018 rijden er ook ruim 660 duizend motoren rond in Nederland, een fractie meer dan een jaar daarvoor.

Volgens AutoRAI⁸ betaalde de Nederlander voor een personenauto in 2007 gemiddeld € 27.667 en in 2016 was dat al € 30.778, zijnde een stijging van 11%. Met het voorgaande kunnen we dus vaststellen dat op 1 januari 2018 en tegen de index van 2016 er in Nederland een installed base aan personenauto's was met een nieuwwaarde van 8,3 miljoen x 30.7778 = € 255.457.400.000,00, ofwel zo'n slordige 255 miljard Euro! Met een termijn van 5 jaar komt de jaarlijkse afschrijving hiervan op zo'n 50 miljard of 25 miljard over 10 jaar uitgesmeerd. Dat zijn nog eens bedragen ... Als je landelijk ook nog eens alle *variabele kosten* (reparaties, onderhoud, banden en brandstof) bij elkaar zou kunnen optellen kom je waarschijnlijk tot griezelige cijfers. En dan zijn *verzekeringspremies*, *wegenbelasting* en *rente op leningen* niet eens meegenomen ... Het zal duidelijk zijn dat hier flinke besparingen te behalen zijn. Uiteraard vraagt dit offers, maar het loont echt de moeite! Als we daarbij nog de subsidie rekenen die het rijk geeft voor de aanschaf van elektrische auto's (€ 4.000 tot een aanschaf waarde van € 45.000) dan spreekt toch steeds meer de gedachte/wens om over te stappen naar gratis vervoer. Een mooi voorbeeld is Luxemburg waar gratis openbaar vervoer⁹ voor alle bewoners wordt aangeboden!

⁶ Bron: Overheid - [Aanleg nieuwe wegen](#)

⁷ OV kostte circa 2 miljard over 2010 - 2016 en 2,5 miljard voor de komende 10 jaar. Bronnen: [CBS](#) en [NU.nl \(2013\)](#)

⁸ Bron: Auto RAI - [Gemiddelde aanschafprijs van nieuwe personen- en bestelauto's](#)

⁹ Bron: [Gratis openbaar vervoer Luxemburg](#)

OPENBAAR VERVOER

In het OV zijn inmiddels wel stappen gezet om het reizen met OV aantrekkelijker te maken voor de eindgebruiker. Met een *OV Chipcard* of *NS Business Card*¹⁰ (reizen op rekening) kan tijdens de reis gebruik worden gemaakt van trein, bus, taxi, deelauto en fiets. Prima initiatief, echter een te hoge prijsstelling en gemis aan of moeilijk te organiseren deur-tot-deur vervoer zijn kenmerkend voor het huidige OV en staan een voorspoedige ontwikkeling in de weg. Zo krijg je mensen echt niet uit de auto.

MOBILITEIT IN DE TOEKOMST

Wordt het niet eens tijd om de boel helemaal op zijn kop te zetten en te zien of het allemaal niet anders kan? We maken een rondje langs de velden.

OVERHEID EN MOBILITEIT

In dit artikel¹¹ stelt de overheid het volgende:

Een slim en duurzaam vervoerssysteem waarvan de delen naadloos op elkaar aansluiten. Zo willen we Nederland mobiel en bereikbaar houden. Nu de economie weer goed draait, is een extra investering in infrastructuur nodig en mogelijk om toenemende drukte op de weg, het spoor, het water en in de lucht te verminderen. Tegelijkertijd nemen we maatregelen om de belasting voor het klimaat, de luchtkwaliteit en de leefomgeving te beperken. Innovatie biedt daarbij enorme kansen. De technologische ontwikkeling biedt de mogelijkheid om uiteindelijk tot een meer geïntegreerd vervoerssysteem te komen dat steeds schoner wordt.

Tja, slechts meer asfalt dus ... Het artikel gaat ook in op zaken als ontwikkeling nieuwe infrastructuur, goederenvervoer, luchtvaart en verkeersveiligheid, maar we verleggen de focus even naar personenvervoer:

- *Bij ontwerp, aanleg en onderhoud van infrastructuur houden we rekening met zelfrijdende voertuigen en benodigde systemen in of langs de weg. Overheidsinformatie over verkeer wordt zoveel mogelijk via open data beschikbaar gesteld voor voertuigen, apps en reisplanners. Om ieders privacy te waarborgen leggen we spelregels vast over de eigendom en het gebruik van reisdata.*
- *Het streven is dat uiterlijk in 2030 alle nieuwe auto's emissie loos zijn. Uittfasering van de fiscale stimulering van emissieloze auto's wordt in lijn gebracht met deze ambitie. €4.000 subsidie voor elektrische auto's tot een waarde van €45.000*
- *We zorgen ervoor dat we met voldoende tank- en laadinfrastructuur klaar zijn voor een nieuw wagenpark. Levering en exploitatie van laadapparatuur blijft primair de verantwoordelijkheid van marktpartijen.*
- *Door het instellen van een milieuzone en het hanteren van lagere parkeertarieven voor emissie loze auto's hebben gemeenten instrumenten om de luchtkwaliteit in binnensteden te verbeteren. Wel zal (net als in Duitsland) één systeem met eenduidige categorieën en borden voor milieuzones worden ingevoerd zodat automobilisten in elke gemeente de regels snappen. De bestaande maximumsnelheden blijven in stand, waarbij de geldende veiligheids- en milieunormen steeds leidend zijn. Als gevolg van de stikstof/fijnstof crisis gaat met ingang van maart 2020 de maximumsnelheid echter omlaag naar 100 km per uur voor kwetsbare gebieden. Daarbij krijgt de wijk Rijpelberg snel een twintigtal eigen fijnstofmeters¹² omdat de lucht kwaliteit binnen de Rijpelberg snel is afgenomen als gevolg van het stoken van vele openhaarden.*
- *Het openbaar vervoer moet in alle delen van Nederland een goed alternatief zijn voor de auto. Het belang van de reiziger staat daarbij voorop. Die moet snel, comfortabel en veilig van A naar B kunnen reizen. Dat vraagt om betrouwbare en actuele reisinformatie, goede aansluiting op fiets, taxi, bus en auto en een veilig en gemakkelijk betaalsysteem.*
- *Met stedelijke regio's maken we afspraken over cofinanciering van de verdere uitbreiding van het openbaar vervoer, bijvoorbeeld via lightrailverbindingen.*

---

¹⁰ Bron: [Transitie en Duurzaamheid \(B\)](#)

¹¹ Bron: [Overheid](#)

¹² Bron: [fijnstofmeters](#)

- *We passen wet- en regelgeving aan zodat openbaar vervoer- en taxibedrijven flexibel en vraaggericht vervoer ('mobility as a service') kunnen aanbieden. Provincies en vervoerregio's die met nieuwe vormen van doelgroepenvervoer, openbaar vervoer en deelsystemen¹³ willen experimenteren, krijgen daarvoor de ruimte.*
- *Richting 2025, wanneer de concessie van de Nederlandse Spoorwegen voor het hoofdrailnet afloopt, wordt de optie voor meer marktopening opgehouden. De eerste stap hierin is een evaluatie van de huidige prestaties in 2019. In deze tussentijdse evaluatie van de concessie van NS bekijken we ook verschillende opties voor het eigendom en de exploitatie van stations na 2025.*
- *In aansluiting op de Belgische investering op de lijn Antwerpen-Hamont wordt het aansluitende traject Hamont-Weert, met cofinanciering van regionale overheden, gereactiveerd voor personentreinen. We bekijken ook hoe we de verbinding vanuit Eindhoven naar Duitsland kunnen verbeteren.*
- *Met het oog op de veiligheid van reizigers en personeel in het openbaar vervoer, wordt informatie over reis- en verblijfsverboden beter tussen de verschillende vervoerders en handhavende instanties gedeeld*

Al deze zaken die allemaal richting de toekomst gaan bieden op korte termijn geen soelaas voor de bewoners van de Rijnberg. Om daarin toch tegemoet te komen zijn er een aantal ideeën gevormd binnen de werkgroep waarop we op korte termijn toch iets kunnen betekenen voor de wijkbewoners. Om hierin toch onderscheid te maken wat nu al zou kunnen en waar we toch langer over gaan doen hebben we dit opgesplitst in een tweetal fases. De eerste fase zou op korte termijn gerealiseerd kunnen worden terwijl de tweede fase meer richting de toekomst gaat maar ook afhankelijk is van diverse initiatieven, pilots of verwachtingen die nu of in de toekomst gaan spelen.

---

¹³ Bron: [Obuzz en ICT Group \(MaaS\)](#)

THEMA VERVOER – FASE 1

OPENBAAR VERVOER

Bussen reden er al niet meer in de wijk en het huidige OV-aanbod via *BravoFlex* is volgens de werkgroep geen succes. Het systeem werkt niet. Een bevestiging volgt zeer recentelijk in een [artikel in het Eindhovens Dagblad](#) met de melding dat de proef wordt stopgezet per december 2020:

Het experiment met deze vorm van openbaar vervoer (ov) - kleine busjes en - auto's op afroep - kost teveel geld en er wordt te weinig gebruik van gemaakt. Dat heeft de provincie donderdag bekend gemaakt. In plaats daarvan wil de provincie kijken of bij nieuwe aanbestedingen voor het ov het concept van Bravoflex kan worden gecombineerd met het WMO-vervoer voor ouderen en mensen met een handicap. Uit een evaluatie blijkt volgens de provincie dat reizigers de nieuwe vorm van openbaar vervoer op afroep wel waarderen, maar dat de exploitatiekosten te hoog zijn.

Het is volstrekt onacceptabel dat er geen fatsoenlijk OV-alternatief wordt aangeboden! Op de kortst mogelijk termijn dient een adequaat alternatief voor vervoer ten behoeve van de wijkbewoners te worden gekozen. Misschien dat de oplossing ligt in een (combinatie van) de volgende voorstellen.

ANWB AUTOMAATJE

AutoMaatje is een vervoerservice voor en door buurt- of plaatsgenoten. Vrijwilligers vervoeren minder mobiele plaatsgenoten met hun eigen auto tegen een kleine onkostenvergoeding.

Voor inwoners die slecht ter been zijn of een ander gezondheidsprobleem hebben en die geen gebruik kunnen maken van eigen vervoer of van de Taxibus, biedt AutoMaatje de oplossing. Een bezoekje aan de kapper of de huisarts, maar ook een kopje koffie bij familie of vrienden in de buurt, behoren dan weer tot de mogelijkheden. Zo zorgen we ervoor dat iedereen mee kan blijven doen.

HOE WERKT HET?

Uiterlijk 2 werkdagen van tevoren neem je telefonisch contact op met *AutoMaatje* om een rit aan te vragen. Een medewerker zoekt een chauffeur die op het gewenste tijdstip kan rijden. Als er een “match” is, worden de kosten besproken (€ 0,30 per km, gerekend vanaf het huis van de vrijwilliger, plus eventuele parkeerkosten) en meldt de vrijwilliger zich op het afgesproken tijdstip.

Wanneer het om een korte rit gaat, blijft de vrijwilliger in de buurt. Zit er veel tijd tussen de heen- en terugrit, dan maakt de vrijwilliger een afspraak met je over het tijdstip van de terugreis. De kosten van de rit worden rechtstreeks aan de vrijwilliger betaald.

HOE KOM IK IN CONTACT MET AUTOMAATJE?

Wil je je inschrijven als deelnemer en een rit aanvragen bij *ANWB AutoMaatje*? Wil je graag meer informatie ontvangen, deelnemer of vrijwilliger worden, dan kun je contact opnemen. In Helmond via (0492)751 735 of mailen naar: anwbautomatjehelmond@levgroep.nl

HOE KAN IK VRIJWILLIGER WORDEN BIJ AUTOMAATJE?

We zoeken chauffeurs met eigen vervoer en zgn. 'matchmakers', mensen met sociale én computervaardigheden, die vraag en aanbod willen koppelen.

Heb je belangstelling om een paar uurtjes per week voor plaatsgenoten klaar te staan of wil je meer weten? Neem dan contact op via bovenstaande telefoonnummers of email-adressen of met een van onze medewerkers.

SAMENWERKING

Voor een optimale invulling is samenwerking met LEV-groep (verantwoordelijk voor *Automaatje*) aanbevolen. Gesprekken hierover hebben plaatsgevonden en men stond in globale zin hiervoor open.

RIJPELMAATJE - ONDERLING AUTODELEN

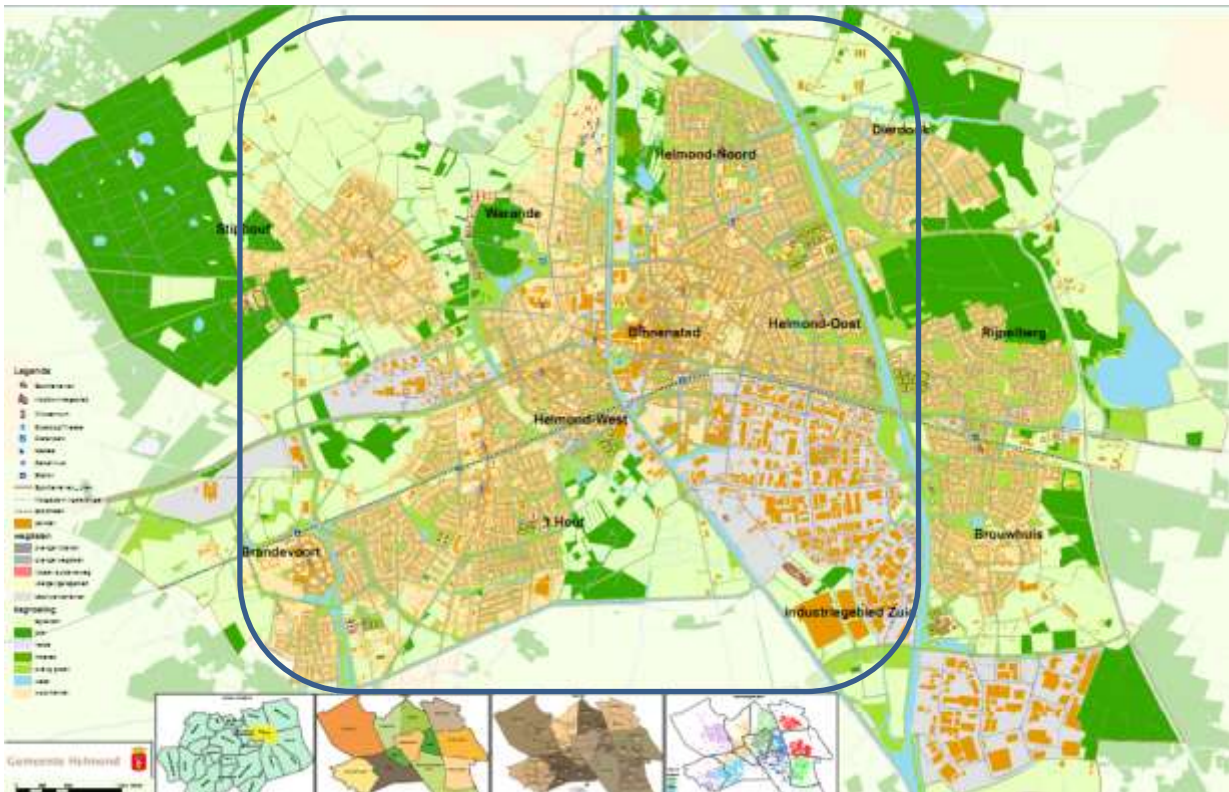
Bij *Rijpelmaatje*, een variant op *AutoMaatje*, treedt de eigenaar van het vervoer NIET op als chauffeur, maar stelt de auto beschikbaar voor derden. Wijkbewoners kunnen de auto lenen/huren. Het betreft een onderlinge transactie tussen 2 partijen. Hiervoor is door de Werkgroep BC DE RIJPEL een *voorbeeld contract* opgesteld.

De gedachten gaan uit naar behoorlijke kleinschaligheid, daar onderling vertrouwen een grote rol zal spelen. Verhuurder en huurder wonen bij voorkeur in dezelfde buurt (hof). Er zou een lijst moeten worden samengesteld en gepubliceerd van wijkbewoners die als verhuurder willen meedoen. Op basis van nacalculatie vindt verrekening plaats over de gereden kilometers en mogelijke extra kosten (verkeersboetes, schade e.d.).

RIJPEL SHUTTLE SERVICE

Een *Rijpel Shuttle Service* (RSS) zou een uitbreiding kunnen zijn op *Automaatje*. Is *Automaatje* bedoeld voor minima of hulpbehoevende wijkbewoners, RSS wil dit voor alle wijkbewoners beschikbaar stellen. De gedachten gaat uit naar een of meerdere personen uit een hofje die op vrijwillige basis mensen willen vervoeren die niet de beschikking hebben over een auto of ander vervoer. Een voorbeeld kan zijn dat wijkbewoners die van of naar centraal station Helmond moeten omdat daar de intercity aankomt deze vrijwilligers dit vervoer op zich kunnen nemen. Tegen een geringe vergoeding (of helemaal geen vergoeding, dit bepaald de vrijwilliger zelf), te denke valt aan € 0,30 per km, gerekend vanaf het huis van de vrijwilliger tot aan station Helmond, kan er vervoer geregeld worden. Een ander voorbeeld kan zijn dat een wijkbewoner met een auto met trekhaak mede wijkbewoners een rit aanbiedt naar de milieustraat. Vraag je naaste buur of hij of zij mogelijk ook nog iets heeft wat naar de milieustraat moet.

Vervoer zal over het algemeen binnen de stad Helmond plaatsvinden. De actieradius zou er als volgt uit kunnen zien:

De langste, binnen dit gebied, afstand zal ongeveer en maximaal **10 kilometer** (enkele reis) zijn. Wat wel goed moet worden uitgezocht zijn wacht- en aanlooptijden. Rijdt RSS bijvoorbeeld zonder mensen van Rijpelberg naar Elkerliek ZKH om iemand daar op te halen? Bij een vice versa reis met meer dan 15 minuten wordt het lastig. In de minst rendabele vorm rijdt de chauffeur voor één persoon tweemaal heen en weer tussen Rijpelberg en het ziekenhuis. Of blijft de chauffeur wachten totdat de klant gereed is voor de terugreis?

Graag zouden we willen zien dat er een lijst van vrijwilligers komt, liefst per hofje, waarvan gebruik gemaakt kan worden.

THEMA VERVOER - FASE 2

De hierna behandelde onderwerpen met betrekking tot het thema Vervoer staan geparkeerd als mogelijke opties voor later.

RIJPEL EV

Een variant op *Autodelen* is dat er geen brandstof auto meer wordt gebruikt, maar dat er een of meerdere vormen van *emissievrij vervoer* (EV) ter beschikking gesteld gaan worden. Van fiets tot bestelbus.

MILIEUZONE

Zoals al in veel steden nu de situatie is dat er milieuzones zijn ingesteld voor het verkeer binnen een stad of wijk kan dit ook voor de wijk Rijnberg een mogelijke optie zijn. Te denken valt aan vervuulende dieselauto's en grote vrachtauto's. Nader overleg met de gemeente Helmond en wenselijkheid zal in de toekomst nader onderzocht gaan worden.

LOPENDE ONDERZOEKEN

Samen met de Mobiliteitsalliantie voert deze kabinetsperiode pilots uit om ervaringen op te doen met alternatieve vormen van vervoer en betaling, zónder dat dit leidt tot een *systeem van rekeningrijden*.

- Arriva wint MaaS pilotproject¹⁴ in Limburg met betrekking tot deur-tot-deur vervoer via een online platform Via-Go.
- Qbuzz¹⁵ tekent contract met ICT group voor MaaS. Vanaf midden december kunnen Q-buzz reizigers hun volledige reis van deur-tot-deur plannen en volgen met de intermodale TURN¹⁶-app.
- De gemeente Someren¹⁷ stelt elektrische auto's ter beschikking voor haar medewerkers en mensen uit de gemeente. Dit dan buiten de kantoor tijden van de gemeente. De gemeente stimuleert hierdoor schoner rijden voor iedereen.
- Ecarcell¹⁸ is een totaalconcept voor het delen van elektrisch vervoer. Doel van Ecarcell is maximale groene mobiliteit aanbieden voor minimale kosten. U kunt lid worden van een kleinere groep, een zogenaamde 'cel'. Dan least u samen met anderen passend elektrisch vervoer en deelt dit vervoer vervolgens op basis van het gebruik en de kosten hiervan. Een cel kiest haar eigen vervoersmiddelen en kan zo – dankzij de multimodale en modulaire aanpak – geheel naar eigen wensen ingericht worden. Ook kan een cel besluiten haar vervoersmiddelen op zelfgekozen tijden ter beschikking te stellen aan derden, waardoor kosten nogmaals fors kunnen dalen. En, door het slim koppelen van cellen aan elkaar kunnen mobiliteitsnetwerken gevormd worden, die aanvullend of soms zelfs vervangend zijn voor regionaal openbaar vervoer. Samen met bewoners, lokale bedrijven en overheden zal Ecarcell invulling geven aan dit ambitieuze project van Brainport Smart District waarbij wij ernaar streven om binnen 4 jaar in heel Brandevoort en omgeving 100 cellen te realiseren.

---

¹⁴ Bron: [Arriva](#)

¹⁵ Bron: [Q-buzz](#)

¹⁶ Bron: [TURN](#)

¹⁷ Bron: [Gemeente Someren](#)

¹⁸ Bron: [Ecarcell](#)

THEMA ZWOC

Vooropgesteld: ZWOC is al een samenvoeging van diverse disciplines (Zorg, Welzijn, Onderwijs en Cultuur), maar bevat o.a. ook ICT-gerelateerde activiteiten, sport varianten en moeilijk uniek te rubriceren initiatieven als Kindervakantiewerk of Repair Café. Wellicht dat te zijner tijd een verdere verbijzondering nodig is.

In een vrij recente studie van de *Universiteit voor Humanistiek* (mei 2019) is in een vijftal Brabantse gemeenten, waaronder Helmond, onderzocht wat de duurzaamheid van burgerinitiatieven op het terrein van zorg en welzijn bevordert en belemmert. Ook de vraag naar hun democratische legitimering komt aan bod. Zij zien in het debat over burgerinitiatieven vier beloften naar voren komen die burgerinitiatieven zouden moeten waarmaken:

1. *Belofte van vernieuwing*

Burgerinitiatieven zouden zorgen voor nieuwe activiteiten en voorzieningen: inhoudelijk nieuw, op een nieuwe manier tot stand gekomen en/of voor nieuwe doelgroepen.

2. *Belofte van versnelling*

Burgerinitiatieven zouden sneller en krachtadiger kunnen opereren dan gevestigde organisaties en instituties.

3. *Belofte van gelijkheid*

Burgerinitiatieven zouden zorgen voor meer gelijke verhoudingen, bevrijd van de hiërarchie van gevestigde organisaties en instituties.

4. *Belofte van solidariteit*

Burgerinitiatieven zouden nieuwe vormen van solidariteit genereren, zowel tussen mensen die elkaar al kennen of op elkaar lijken als tussen van elkaar verschillende groepen.

De studie eindigt met een aantal belangrijke adviezen over de context waarin men opereert. Deze willen wij langslopen om niet geheel onvoorbereid aan de slag te gaan. De vlag van het thema *ZWOC: Zorg, Welzijn, Onderwijs, Cultuur* dekt immers een grote lading. Vele activiteiten en evenementen op het gebied van *gezondheid, sociale cohesie, educatie en burgerparticipatie* vallen onder deze noemer.

Zo is welzijn, als overkoepelende term van ZWOC, te definiëren als ‘immateriële tevredenheid’. Een algemeen welbevinden staat eigenlijk haaks op of naar onze mening boven iets waarmee we in de huidige neoliberale economie (een theorie die de markt zo veel mogelijk ruimte wil geven) worden meegesleurd, namelijk wel *vaart*. Ofwel ‘de mate waarin men zich in zijn materiële behoeften bevredigd voelt’. Dat zou de meeste vrijheid geven. Hoe kunnen toch zoveel mensen een ontevreden gevoel hebben bij de ongekeerde welvaart van nu? Door meester en slaaf tegelijk te zijn in de hang naar nooit genoeg.

En dan is er nog dat taboe. *Schaamte*. Omdat je arm bent, omdat je klant bent van de Super Sociaal, omdat je in gezelschap gaat eten in De Brem. Je kunt geen terrasje pikken omdat dat biertje inmiddels onbetaalbaar is geworden. Helaas zijn er veel meer voorbeelden te geven dan oplossingen. De schaamte voorbij? Wanneer en hoe kunnen we dat overstijgen? Misschien nu nog niet, maar bewustwording van wat is, zonder schaamte, is volgens ons de richting om dit probleem tegemoet te treden. BC DE RIJPEL wil daarom werken aan een maatschappij waarin iedereen recht heeft op een onvoorwaardelijk basis inkomen.

Zelfs zaken als *politiek* en *ontwikkelingssamenwerking* zijn dan onderdeel van het thema welzijn. Ze drijven echter iets teveel af van het werkgebied van BC DE RIJPEL en worden derhalve (in deze verkenningsfase) niet verder uitgewerkt.

WELZIJN EN SOCIALE COHESIE

Een van de meest verheven doelstellingen van de burgercoöperatie is waarschijnlijk het bevorderen van sociale cohesie ofwel het stimuleren van onderlinge contacten binnen de wijk. Samen sta je sterker, okay, maar samen is ook met meerdere mensen koken en eten, met anderen in de moestuin werken, of samengevat: samen een gezamenlijk doel verwezenlijken. Mensen zijn sociale wezens, alleen zijn we dat bijna vergeten na tientallen jaren murw te zijn gebeukt door de ‘verdeel en heers’-politiek, ‘greed’ in het bedrijfsleven en een veel te grote

voorkeur voor negatieve berichtgeving in de media. We moeten onszelf opnieuw uitvinden en de *collectieve gedachte* heroveren. BC DE RIJPEL is daarbij een perfect handvat! De zaken liggen echter niet eenduidig of eenvoudig.

Movisie (Kennisinstituut voor sociale vraagstukken) en *Vasco Lub* (2013) stellen bijvoorbeeld dat sociale, fysieke en individuele kenmerken en het soort buurtproblemen veel belangrijker zijn bij het verklaren van leefbaarheid dan sociale cohesie (Movisie & Lub, 2013). Er zijn ook wetenschappers die die stellen dat sociale cohesie juist wel invloed heeft op de leefbaarheid (Kleinhans & Bolt, 2010). De onduidelijkheid zit hem in de complexiteit van het begrip sociale cohesie.

Het is goed om daarom kennis te nemen van de publicatie *Sociale samenhang: wat ons bindt en verdeelt* van het CBS (nov 2015) waarin een beeld wordt gegeven van de sociale samenhang in Nederland vanuit twee invalshoeken: de participatie en het vertrouwen. Verschillen tussen bevolkingsgroepen worden belicht, onder meer tussen mannen en vrouwen, tussen jongeren en ouderen, tussen lager en hoger opgeleiden, tussen allochtonen en autochtonen, en tussen de verschillende religieuze groepen en onkerkelijken. Het boek biedt vooral een overzicht van de ontwikkelingen in de periode 2012–2014, maar geeft ook een terugblik over een langere periode. Verder citerend uit het voorwoord:

“De bevindingen in deze publicatie duiden erop dat de sociale samenhang in de samenleving in de afgelopen jaren nauwelijks is veranderd. Een duidelijke meerderheid heeft wekelijks minstens een keer contact met vrienden of bekenden, en met burens. Bijna de helft van de bevolking zet zich één keer of vaker per jaar in als vrijwilliger en dertig procent doet dat elke maand. Degenen die vrijwilligerswerk doen, spenderen daar gemiddeld zo’n vier uur per week aan. En een op de drie geeft minstens een keer per maand hulp aan anderen in ongeorganiseerd verband, buiten het eigen huishouden. Bijna zes op de tien personen heeft vertrouwen in andere mensen. Bepaalde bevolkingsgroepen – waaronder vooral de lager opgeleiden – zijn doorgaans minder actief, en hebben minder vertrouwen in de medemens en in instituties dan andere.”

Naast het landelijke beeld wordt ook ingegaan op het meedoen met en het vertrouwen in de Nederlandse samenleving binnen provincies en 35 regionale gebieden. Tevens wordt Nederland in Europees perspectief geplaatst. Op veel aspecten van sociale samenhang, zoals het vrijwilligerswerk, neemt Nederland een koppositie in. Tot zover het CBS.

Welke mogelijkheden zijn er om met een voldoende kans van slagen tot verbetering van de sociale cohesie te komen of op z’n minst het behoud daarvan?

THEMA ZWOC - FASE 1

ZORG EN WELZIJN

Niet iedereen is in de gelukkige omstandigheid familie en vrienden om zich heen te hebben in moeilijke tijden. Elkaar helpen bij kleine of grote tegenslagen wordt weer heel gewoon. Naast deze kernactiviteit valt ook te denken aan ondersteuning bij administratieve, organisatorische en juridische problemen en de organisatie van uiteenlopende events: wandel- en fietstochten, educatie en training omtrent gezond voedsel en leven, etc. Welke ZWOC activiteiten kunnen op korte termijn worden ontplooid in de wijk?

ZORGTEAM

Gezien de hierna genoemde aandachtspunten en met specifieke onderwerpen als *eenzaamheid* en *eenvoudige mantelzorg* kan vrij snel een *zorgteam* worden samengesteld. Deze groep kan – weliswaar onder leiding van de coöperatie – praktisch en vrij zelfstandig aan de slag met uitvoering van allerlei operationele plannen.

STICHTING SOCIAAL SOLIDAIR EN GGD

Het in kaart brengen van de ‘staat van de wijk’ is belangrijk om grotere vervolgstappen te kunnen zetten. Met name in het kader van Corona crisis is het zaak om gerelateerde problemen op wijkniveau aan te pakken.

Zo moeten allerlei gegevens over de gemeente, de wijk en haar bewoners worden verzameld. Vanuit persoonlijk netwerk kan bij de GGD BZO door middel van *infographics* een goed beeld worden verkregen over de gezondheid van bewoners van Rijpelberg in vergelijking met Helmond als geheel.

Verder blijkt er in Eindhoven op een heel natuurlijke manier een Stichting van de grond te zijn gekomen die nu doorgroeit onder de naam “Stichting Sociaal Solidair. Hun jaarverslag van 2019 geeft een mooi inzicht in wat er allemaal is bereikt: <https://stichtingsociaalsolidair.nl/jaarverslag-2019/>.

RESEARCH

In Fase 1 kan een onderzoek worden gestart naar de ontwikkeling van een eenvoudige of juist uitgebreide vorm, waarin de onderdelen zorg, welzijn, onderwijs en cultuur zouden kunnen/moeten worden ondergebracht. Ter indicatie twee nader te bestuderen voorbeelden.

ZORSCOÖPERATIE HELENAVEEN

In Helenaveen is een coöperatie opgericht en actief om zorg te regelen voor de inwoners van de gemeenschap. Zie <https://www.zorghelenaveen.nl/> voor uitgebreide info en details.

DORSCOÖPERATIE LIEROP LEEFT

In Lierop is een Dorpscoöperatie tot stand gekomen welke rond het Welzijn van de dorpsbewoners is ingericht (Zorg, Wonen, Dienstverlening, Opvoeden en opgroeien) Zie <http://www.lieropleeft.nl/>

BOODSCHAPPENDIENST

De Corona crisis stemt op allerlei manieren tot nadenken. Ook het doen van boodschappen is niet meer voor iedereen zo vanzelfsprekend. Enkele opmerkingen:

- Van bestelling tot levering
- Samenwerking met de LEV Groep? Zij hebben schijnbaar al iets vergelijkbaars opgestart.
- Alleen voor behoeftigen (WMO/LEV) of voor iedereen?
- Deal met supermarkt, bijv. Albert Heijn
- Borgsom nodig (ook cafetaria: Vervoer, Zorg, Boodschappen etc.)
- Elke bestelling achteraf afrekenen!
- Check saldo vóór bestelling (mag geen betalingsachterstand hebben!)
- Combi met online dienst

ZORGCAFÉ

In de regio lopen reeds verschillende initiatieven voor praat-, thema- of zorgcafés, voor specifieke aandoeningen als Alzheimer, MS en dergelijke. Moeten we samenwerking zoeken of zelfstandig iets voor de wijk opzetten? In de Rijpelberg kan de BC DE RIJPEL onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om in de Brem een praatcafé in te richten met thema-avonden en eventueel externe sprekers.

DAGBESTEDING

Vooruitlopend op Fase 2 (zie aldaar) zouden misschien voorzichtig kleine initiatieven worden opgestart inzake dagbesteding voor bepaalde doelgroepen, op een of meer openbare locaties (woonhuis, wijkcentrum o.d.).

GEZONDHEID

Gezondheid, bewegen, voeding. Er gaat geen dag voorbij of je wordt er mee geconfronteerd. Is het niet door je eigen weegschaal of dagelijkse pillendosis, dan wel door een of meer artikelen in krant of tijdschrift. En of je het nou leuk vindt of niet, het is ook erg belangrijk voor je!

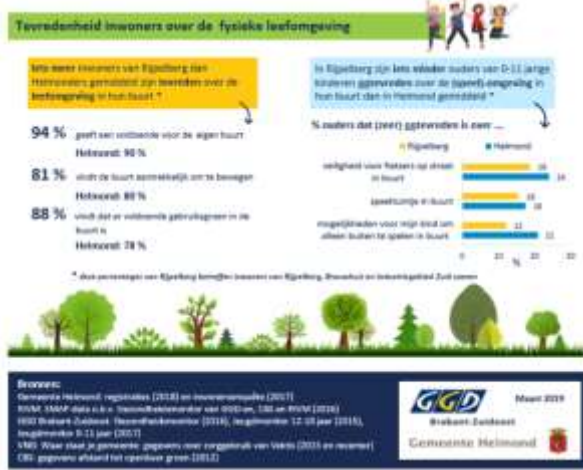
Zelfstandig, maar zeker ook in samenwerking met bestaande organisatie (denk bijvoorbeeld aan JIBB+ en de LEV Groep) kan BC DE RIJPEL een passend programma voor haar leden (laten) opzetten dan wel ondersteunen: (op eigen niveau) sporten, bewegen, voedingsadvies, regelmatige controle, etc. Ook specifieke doelen kunnen worden nagestreefd, middels initiatieven zoals bijvoorbeeld 'koken voor de bureu' (teveel voor 1 persoon/gezin, iemand die graag kookt).

Om een meer precieze indruk te krijgen van de hoe de wijken Rijpelberg en Brouwhuis er qua gezondheid uitzien ten opzichte van de hele gemeente Helmond is gebruik gemaakt van de informatie van de GGD BZO (maart 2018) in de vorm van onderstaande infographics.

We zien een belangrijk verschil in het percentage jongeren in de Rijpbergen dat wel eens drugs heeft gebruikt t.o.v. Brouwhuis (15% versus 4%).

LICHAMELIJKE GEZONDHEID en OVERGEWICHT

62,5 jaar is de levensverwachting als in goed maten gezondheids
 Helmond: **62,3** jaar

Lichamelijke gezondheid

Tweelichting: Hoeichter de leer hoe beter de wijl scoort op het toernooi (dit een lager % mensen die ziekte, beperking of zorg hebben). Bij de meeste toernooien zijn drie kleuren onderscheiden, bij een enkel toernooi vijf kleuren (de laatste kleuren zijn dan laagste/waag).

ingewijde Helmond gemiddeld geringe score

Toernooi...	Brnochtals	Helmond
met tenminste één langdurige ziekte of aandoening	21	26
met diabetes mellitus type 2	0	8
met tenminste één beperking (horen, zien, mobiliteit)	10	10
die fysieke activiteit gebruikt	80	65
die zelfvoorziening gebruikt	1	0
die twee gebruikt (gemiddeld tenminste één)	80	100

41% weet waar met name zijn voor vragen of informatie over WMO-aanpakkingen
 Helmond: **41%**

Overgewicht en obesitas

Volwassenen 19+ jaar
59% overgewicht
15% obesitas
 Helmond: **52%** en **16%**

Jongeren 12-18 jaar
+11% overgewicht
+1% obesitas
 Helmond: **23%** en **2%**

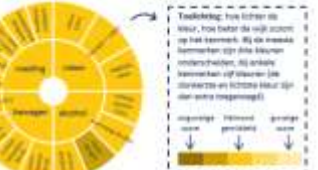
180 kinderen (2-11 jaar) zijn te zwaar voor hun lengte
190 kinderen (2-11 jaar) zijn te licht voor hun lengte

Kinderen 2-11 jaar *
+7% overgewicht
+8% ondergewicht
 Helmond: **11%** en **10%**

* Percentage van kinderen (2-11 jaar) zijn het gemiddelde van Rijpland, Brnochtals en Helmondgebied Zuid samen

LEEFSTIJL

De leefstijl scoort Brnochtals ongeveer gelijk aan Helmond gemiddeld
 De wijl scoort iets minder goed op zware alcoholconsumptie, het zogenaamde 'lange drinken'

Roken
24% van de volwassenen (19+ jaar) rookt
 Helmond: **21%**

Acohol
36% van de volwassenen (19+ jaar) voluut een standaard glas per dag
 Helmond: **35%**

Drugs
4% van de jongeren (12-18 jaar) heeft met name drugs gebruikt
 Helmond gemiddeld: **7%**

Bewegen en voeding

Volwassenen (19+ jaar)
51% voluut een richtlijn voor bewegen
 Helmond: **41%**

Voluut: minimum 150 min. per week matig intensieve beweging, verspreid over de week dagen (3 keer per week op een of twee opeenvolgende dagen), met een minimum van 10 minuten per keer

* De percentages van kinderen (2-11 jaar) zijn het gemiddelde van Brnochtals, Rijpland en Helmondgebied Zuid samen

LEEFOMGEVING

De fysieke leefomgeving scoort Brnochtals gelijk aan of iets gunstiger dan Helmond gemiddeld

Openbaar groen
 De inwoners van Brnochtals worden iets **minder** bij openbaar groen dan Helmond gemiddeld, behalve bij een park of plantsoen; daar scoort de leer een **voordeel**

Tevredenheid inwoners over de fysieke leefomgeving

Wij reken inwoners van Brnochtals dan van Helmond gemiddeld zijn tevreden over de leefomgeving in hun buurt *

94% geeft een voldoende score de eigen buurt
 Helmond: **90%**

81% vindt de buurt aantrekkelijk om te bewegen
 Helmond: **80%**

88% vindt dat er voldoende getruktgroen in de buurt is
 Helmond: **78%**

* De percentages van Brnochtals betreffen inwoners van Rijpland, Brnochtals en Helmondgebied Zuid samen

Bronnen:
 Gemeente Helmond: Rijpland (2018) en Inwonersenquête (2017)
 RIVM: SMM-Data 0.1.1: Gezondheidsmonitor van OGD en CBS en RIVM (2017)
 OGD Brnochtals-Zuid: Gezondheidsmonitor (2014), Jeugdmonitor 12-18 jaar (2011), Jeugdmonitor 0-11 jaar (2017)
 WMO: Meet staat je gemeente: gegevens over zorgvraag van VWS (2012 en 2014)
 CBS: gegevens afstand tot openbaar groen (2012)

GGD Gemeente Helmond
 Maart 2019
 Ruben Zuidewind

CULTUUR

Op cultureel gebied zouden de volgende speerpunten voor de korte termijn kunnen worden benoemd. Afhankelijk van de haalbaarheid kunnen initiatieven uit Fase 1 en 2 worden uitgewisseld.

CULTURELE MANIFESTATIES

- Kerstweek, Vakantieweek of dergelijke, met diverse activiteiten in één week, verspreid over de wijk
- Wijk zonder grenzen (variant op *Spel zonder grenzen* tussen de verschillende hofjes in de wijk)
- Muziekavonden (sessies, optredens)
- Multiculti culinaire events
- Grote (rommel)markt (op en rond de wielerved)

WORKSHOPS

- Muziek
- Schilderen, tekenen, beeldhouwen
- Koken
- Lezen
- Schrijven

CLUBS

- Boeken- of leesclub
- Muziek
- Theater, toneel

ONDERWIJS

Op de organisatie van eenvoudige workshops na is *Onderwijs* een lange termijn ontwikkeling (zie Fase 2).

ICT

- 'Digiwijs' diploma
- Cursus, workshop (computer, internet, mail, etc.)
- Data- en onderzoeksjournalistiek
- Programmeren

SPORT

- Interesse voor een of meer nieuwe clubs
- Bewegen (i.s.m. JIBB+)

THEMA ZWOC - FASE 2

ZORG EN WELZIJN

Wat kan ZWOC voor de wijk betekenen op de langere termijn? De maatschappij maakt een zeer zorgelijke ontwikkeling door. Collectiviteit is blijkbaar een vloek en het credo in dit millennium is blijkbaar 'Ieder voor zich, God voor ons allen'. Heb je goeie familie, burens en/of vrienden, dan mag je je echt heel gelukkig prijzen! Er zijn steeds meer mensen die in de problemen komen als ze ouder worden en/of de gezondheid te wensen overlaat. Zij hebben niemand die voor hen zorgt en zullen ofwel tegen fikse betaling zorg moeten inkopen of het zelf maar zien te rooien. Dat kan nooit de bedoeling zijn van een 'samenleving', hoe koud, individueel en neoliberaler die helaas ook is geworden. Het verkrijgen van geëigende zorg moet een mensenrecht zijn en niet afhangen van de dikte van je portemonnee. Wij durven zelfs te stellen dat zorg (naast o.a. onderwijs, reizen en informatie) volledig gratis en beschikbaar voor iedereen zou moeten zijn in een beschaafde wereld!

Zeker als het gaat om de zachte sector, waarvan zorg en onderwijs deel uitmaken, is het bar en boos. Het systeem is en wordt nog steeds uitgehouden. Armoede en vereenzaming zijn troef. Er bestaan 'plofklassen' met 45 kinderen in een klas en er liggen mensen maandenlang dood achter de voordeur. Hoe verder? Nou, niet afwachten, maar zelf handen uit de mouwen steken en de boel eigenhandig organiseren!

BC DE RIJPEL vindt dat er NIEMAND buiten de boot mag vallen! Middels *centrale (mantel)zorg* zoeken wij naar oplossingen waardoor ondersteuning geboden wordt aan mensen die minder gezond zijn, zich eenzaam voelen of anderszins anderen nodig hebben. Tijdelijke hulp kan misschien wel in permanente oplossingen overgaan, afhankelijk van wensen en wat er mogelijk is. BC DE RIJPEL wil zorgen voor een pool van mantelzorgers en wellicht zorgprofessionals. Het spreekt voor zich dat dit onderdeel vraagt om een bovenmatige inspanning en financiële support. Maar ja, wat vinden we belangrijk met zijn allen? Nu, maar zeker ook voor straks?

BUURTZORG

Wellicht dat Corona crisis op termijn toch enige verandering brengt, maar met een liberaal kabinet valt van 'Den Haag' weinig te verwachten. We kunnen als burgers maar beter zelf onze zaken gaan regelen. Een prima voorbeeld (zowel qua organisatie en doelstellingen als praktische uitvoering) wordt al jarenlang en met nog immer toenemend succes geleverd door Jos de Blok met zijn [Buurtzorg](#). Zij leveren zorg op professioneel (verpleegkundig) niveau en moeten absoluut niet worden verward met particuliere mantelzorg. Op termijn zou een vergaande samenwerking tussen BC DE RIJPEL en het team Buurtzorg Oost in Helmond kunnen worden geoperationaliseerd. Via een *cafetariasyteem* (vgl. een ziektekostenverzekering) zouden leden van de coöperatie bepaalde delen van de zorg kunnen inkopen, welke vervolgens bij voorkeur en zoveel mogelijk op lokaal niveau wordt geleverd. Van huisarts tot zorgteam.

VERGELIJKBARE INITIATIEVEN

Een rondgang door Nederland, op internet of persoonlijk netwerk levert een waslijst van interessante initiatieven op met betrekking tot (mantel)zorg. Voor extra beeldvorming hierbij twee in de spotlights. BC DE RIJPEL zou samenwerking kunnen zoeken of zelfstandig een sturende en coördinerende rol kunnen spelen in een vergelijkbare opzet.

DAGBESTEDING

Op gezette tijden staat de deur open voor ouderen of andere doelgroepen waar dagbesteding moet worden ingevuld. Voorbeelden uit de praktijk zijn het [Ouderenlandgoed Grootenhout](#) in Mariahout en [Gooiendaag](#) in Horst a/d Maas. Beiden een combinatie van ouderendagbesteding, samen tafelen en kleinschalige woonvorm. Oplossingen als genoemde voorbeelden zijn niet op korte termijn te realiseren. Het kost veel geld, tijd en energie om een dergelijke omgeving te creëren.

FAMILIEHUIS

Het Nederlandse 'familiehuis' wordt op internet al snel geassocieerd met vakantie, maar in Duitsland is het zogenaamde Familienhaus (zie [voorbeeld Cottbus](#)) gewoon een nieuwe vorm van (samen)wonen. Meerdere generaties bij elkaar in de buurt, zorgend voor elkaar.

GEZONDHEID

Of en op welke termijn een wijkmoestuin (zie tussenrapport Groen!) haalbaar is, wordt momenteel niet duidelijk. Het is wel denkbaar om zeker op termijn iets te doen aan de ontwikkeling van aan gezondheid c.q. voeding gerelateerde activiteiten. Zo kan op de langere termijn een *insectenfarm* wellicht soelaas bieden als vleesvervanging.

ONDERWIJS

Het is niet zo moeilijk voor te stellen dat onderwijs met zoiets als welzijn samenhangt. Mensen hebben zo nu en dan en in vele gevallen zelfs permanent behoefte aan meer kennis ergens over of wil de vaardigheden bijspijkeren. Echter, onderwijs kan niet een korte termijn onderdeel zijn van BC DE RIJPEL. Het vergt veel onderzoek, tijd, energie en wellicht geld om plannen voor een adequate onderwijsafdeling binnen de coöperatie uit te werken.

Vanuit de coöperatie zouden zowel *structurele opleidingen* als *trainingen* en *workshops* kunnen worden aangeboden. Van muziek- en/of taallessen tot praktijkgerichte trainingen in email-beheer, koken, timmeren of (moes)tuin onderhoud. Wijkhuis De Brem zou hierin een centrale rol moeten spelen. Nader onderzoek en analyse zijn noodzakelijk.

CULTUUR

Voor de langere termijn valt wellicht na te denken over de volgende initiatieven:

- Een periodiek terugkerende revue/musical (samenwerking verschillende personen en clubs)
- Open Jongerencentrum (locatie is wellicht een probleem)
- Wijkfestival (a/d Berkendonkse plas) (combi culinair, muziek, theater, etc.)

THEMA CENTRALE

- Centrale uitleen van allerlei diensten en producten (timmerklus, computerreparatie, compressor, cirkelzaag, kruiwagen, heggenschaar, etc. etc.). Ophalen en gebruiken, alleen wanneer nodig. Een flinke besparing en geen opslag thuis!
- *Centrale inkoop* ofwel bundeling van aankoop/aanschaf: energie en middelen (warmtepomp, zonnepanelen), veranda, computer, TV, financiële producten, etc. etc.
- Bundeling van vragen en antwoorden (en daarmee kennis en ervaring) op velerlei gebied in de vorm van een *centrale vraagbaak* of een soort ombudsman. Samen sta je (veel) sterker dan in je eentje, tegenover o.a. bedrijven en overheid.
- Centrale afspraken en *samenwerking met organisaties* die actief zijn in de gemeente en/of in de wijk.

Wat valt op in deze opsomming? Wat verbindt deze groep activiteiten? Het woord *Centrale*. Alle activiteiten vinden plaats op of vanuit één of enkele strategisch gekozen punten. Blijkbaar draait het om de voordelen die *bundeling en centralisatie van vaardigheden, kennis, vraag en aanbod* met zich mee kan brengen.

Zoals gezegd splitsen we onze ideeën rond het thema Centrale in dit tussenrapport op naar activiteiten en ontwikkelingen die we op korte (Fase 1) en op de langere termijn (Fase 2) kunnen opstarten.

THEMA CENTRALE - FASE 1

DELEN VAN VERVOER

Waarom zou je een **auto** op de oprit of aan de weg willen hebben staan, als je een veel efficiëntere keuze voor je vervoer op maat kunt maken? Voor een uitwerking wordt verwezen naar het thema *Vervoer*.

BUURT

De wijk Rijpelberg bestaat uit 44 buurten (meestal 'hofjes'), een buurt bestaat uit een of enkele straten en een straat omvat enkele woonhuizen. Het is dus een kwestie van inzoomen om contact te leggen en houden met wijkbewoners c.q. coöperatieleden.

BUURTTEAM

In de wijk bestaan reeds diverse *buurtpreventieteams*. Een goeie samenwerking is aan te bevelen om bewoners bewust te maken van alle mogelijke scenario's waarbij iets niet in de haak is of fout loopt. Wat kunnen we met zijn allen doen om criminaliteit te verminderen? Wij stellen voor om de buurtpreventieteams een breder kader te geven door er een woord uit te halen. We noemen het bij voorkeur *buurtteams*. Een buurtteam doet meer dan preventie en is naast preventie ook actief op het sociale vlak. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een buurt BBQ of enig ander culinair event.

ONDERSTEUNING POLITIE EN STADSWACHT

De kracht van de politie in de wijk is minimaal. Met 1 wijkagent voor heel Rijpelberg en een ad hoc inzet van BOA's is het zwaar sappelen. Wat voor rol moeten of kunnen – meer dan hiervoor genoemde preventie – wijkbewoners hierin spelen? Zijn er creatieve, aanvullende initiatieven te bedenken om de handhaving van regels te ondersteunen? M.a.w.: liever een betere controle en handhaving dan nieuwe regeltjes!

BUURTCOÖRDINATOR

Een *buurtpcoördinator* of misschien beter *coöperatiecoördinator* (de 'coopco?') is een praktisch verlengde van verderop genoemde ombudsdienst, een samenvoeging van bijvoorbeeld welzijnswerker, buurtcoach, buurtpreventie, pastor en menselijke vraagbaak. De buurtcoördinator beweegt zich eigenhandig door de wijk en komt op verzoek in actie. Om een idee te geven van de coöperatie-brede en thema-overstijgende werkzaamheden:

- antwoorden geven op alle mogelijke vragen in de werkterreinen van de coöperatie.
- opvoeding van de gemeenschap (promoten en handhaven van respect voor ethiek, regels en afspraken).
- bemiddeling bij hulp aan mensen in geestelijke, financiële of fysieke nood.
- bemiddeling in eenvoudige en overzichtelijke conflictsituaties.
- mede opstellen en onderhouden van de centrale coöperatievraagbaak (zoveel mogelijk vragen en antwoorden op alle mogelijke terreinen. Van groen tot zorg, van cultuur tot vervoer.
- Ondersteuning van de wijkombudsman.

Idealiter heeft elke buurt zijn buurtcoördinator, maar met zoveel buurten in Rijpelberg wordt dat wel heel erg veel en onrealistisch. Door allerlei samenvoegingen is wellicht een aantal van 10 -15 buurtcoördinatoren wel haalbaar?

CENTRALE VRAAGBAAK

Vragen. Elk mens heeft er waarschijnlijk tienduizenden in zijn of haar leven. Welk aandeel daarvan zou bij een meerderheid overeenkomen? Ofwel: zit ik misschien met dezelfde vraag als mijn buurman of collega? Grofweg ingeschat denk ik dat meer dan 50% van de vragen telkens weer opnieuw worden gesteld. Al sinds mensen kunnen denken. Een behoorlijke verkwisting van energie, niet?

Antwoorden. Wie is er niet naar op zoek? Sinds internet en zoekmachines de wereld op dit terrein vooruit hebben geholpen, zullen velen (ook ik) snel en toereikend zijn voorzien van antwoorden op zeer diverse vragen.

FAQ

Als we al eens zouden beginnen met het vastleggen en bundelen van vragen en antwoorden (en daarmee kennis en ervaring) op velerlei gebied in de vorm van een *centrale vraagbaak*. Data kunnen simpelweg in een database worden opgeslagen. Op internet heb je misschien al ooit kennis gemaakt met fenomenen als *FAQ* (Frequently Asked Questions) of *Knowledgebase* (kennisbank). Menige website biedt de verzamelde kennis gratis aan. In sommige gevallen zijn data zo interessant, dat er geld wordt gevraagd voor het ontsluiten van de gegevens. Ingeval BC DE RIJPEL zou een dergelijke digitale tak kunnen worden opgebouwd en aangeboden aan de coöperatieleden.

WIJKOMBUDSDIENST

Een stap verder is wellicht ook nog mogelijk in Fase 1. Wat te denken van een soort *wijkombudsdienst*? Of een virtuele vorm, met meerdere personen (a la ‘Toon van de Wijk’ bij Ditisonzewijk). Iemand of een instantie die coöperatieleden ondersteunt in allerlei processen. Een actueel ‘ding’ is bijvoorbeeld de stankoverlast. Vanzelfsprekend sta je samen veel sterker dan in je eentje, tegenover organisaties, bedrijven en zowel nationale als lokale overheden. Ook kunnen à la een CAO centrale afspraken worden vastgelegd of is via een centraal orgaan *samenwerking met organisaties* die actief zijn in de gemeente en/of in de wijk beter geregeld.

RUILKRING

Onder de titel *ruilkring* of vergelijkbaar zijn er momenteel al diverse initiatieven, die zich bezighouden met uitwisseling van producten en diensten zonder enige vorm van geldelijke transactie. Gratis of middels een zelf ontwikkeld waarderingssysteem worden spullen onder elkaar uitgeruild. We beperken ons hier even tot twee relevante voorbeelden van een ruilkring.

Of en in welke vorm BC DE RIJPEL een eigen ruilsysteem zou moeten opzetten dient nader te worden bekeken. Want we zeiden het al eerder: het wiel willen we niet opnieuw uitvinden. Waar mogelijk kan samenwerking worden gezocht.

RIJPELBERGERS HELPEN ELKAAR

Op Facebook is een behoorlijk actieve groep van wijkbewoners van Rijpelberg bezig. In juni 2020 hebben zich bijna 500 leden aangemeld. Zie <https://www.facebook.com/groups/222306761899546/>. De groep is slechts toegankelijk voor leden (en uiteraard Facebook gebruikers). He gaat per definitie om niet-financiële transacties, dus *gratis* uitwisseling van producten en diensten! Men plaatst een berichtje en leden kunnen reageren. Na afronding van een transactie dient het bericht worden verwijderd. Het blijkt een vrij eenvoudige doch effectieve manier om onderlinge transacties op zeer lokaal niveau te bewerkstelligen.

LETS

LETS staat voor Lokaal Economisch Transactie Systeem. Dit is een ruilkring, een vorm om diensten en goederen te ruilen. Door geheel Nederland zijn er diverse groepen actief. Zo ook in [Gemert-Bakel](#).

Hoe werkt het?

Je gaat dat doen waar je goed in bent of wat je leuk vindt. Daarmee verdien je “nada’s”. Dat is geen geld, maar dat zijn een soort punten. Met die punten kun je dingen laten doen waar je zelf niet zo goed in bent. Eerst meld je je aan als deelnemer van de LETS-ruilkring. Je wordt dan aspirant-deelnemer. Je krijgt toegang tot dat deel van de website waar je kunt zien wat er allemaal gevraagd en aangeboden wordt. Je zet er ook je eigen vraag en aanbod op. Nu ga je op zoek naar een klus die je voor iemand kunt doen. Daarmee verdien je je eerste “nada’s”. Je kunt nu ook een dienst laten verrichten. Dat hoeft echt niet dezelfde persoon te zijn als waarvoor jij iets gedaan hebt. Dus niet één op één ruilen, maar ruilen in een netwerk.

PUNTENSYSTEEM

Als je toch al overstapt naar een eigen, wijze invulling van een brede, maar toch lokale markt van vraag en aanbod, dan is het ook geen grote stap meer om een eigen waarderingmiddel te hanteren. Nee, de gulden mag blijven waar ie is, maar we zouden wel een prima bruikbaar **puntensysteem** in het leven kunnen roepen, waardoor per definitie de beurs gesloten blijft bij transacties tussen coöperatieleden onderling.

Zie verder onder *Organisatie* op pagina 44.

THEMA CENTRALE - FASE 2

Het zal duidelijk zijn, er is een hele hoop voordeel te behalen uit *samenwerking en centrale of onderlinge afspraken*. Je kunt je een aanschaf besparen en een gerichte oplossing voor dat ene doel kiezen. Voordat een efficiënte organisatie zal zijn opgetuigd is er behoorlijk wat water naar de zee gestroomd. Vandaar dat sommige ideeën in Fase 2 zijn ondergebracht, zijnde ontwikkelingen op de langere termijn (> 2 jaar).

CENTRALE INKOOP EN UITLEEN

In een wereld vol marktwerking worden alle mogelijke diensten en producten tegen betaling onderling uitgeruild. Jij hebt behoefte aan een klusjesman die een douchecabine in je badkamer monteert? Zoek of google en je zult best een of meer mensen vinden die dit tegen betaling voor je willen en kunnen uitvoeren. Ben je aan het klussen en heb je een cirkelzaag nodig? Tja, dan zijn er al meerdere oplossingen mogelijk. Je kunt bij de bouwmarkt apparaten huren tegen schappelijke prijzen, maar je kunt ook een cirkelzaag in de aanbieding kopen bij de LIDL of ALDI. En na eenmalig gebruik moet de cirkelzaag een opbergplaats hebben om vervolgens weg te roesten ...

Diensten, klussen, apparaten, boeken, auto's, boten, je kunt het zo gek niet bedenken of het wordt aangeboden, al dan niet tegen betaling over te nemen van iemand anders. Een belangrijk criterium dat bepaalt of je iets wilt lenen of huren of dat je iets wilt kopen is de frequentie waarin je gebruik gaat maken van desbetreffend product of dienst. Heb je die cirkelzaag slechts nodig voor één klein klusje, dan ligt koop minder voor de hand dan bij de overweging van een koffiezetapparaat of computer, waarmee je wellicht dagelijks of zelfs meerdere uren per dag in de weer bent. En als je al wilt gaan lenen of huren zijn er legio opties om te uit te kiezen. Als je geen buurman, familie of vriend hebt met een cirkelzaag die je met een lieve glimlach om uitleen kunt vragen dan ben je veroordeeld tot een commerciële partij, bijvoorbeeld de uitleenafdeling van de bouwmarkt. De transactie kost in deze gevallen geld, i.c. een huurbedrag voor een bepaalde periode.

CENTRALE INKOOP

Zonnepanelen op je dak zetten kost best wel veel geld. Of wat bijvoorbeeld te denken van een warmtepomp? Een nieuwe schutting zetten? Een voorjaarsbeurt voor de tuin nodig? Maar ook bij meer reguliere aankopen, zoals TV of wasmachine. Zou het echt niet (stukken) goedkoper kunnen als je met meer mensen tegelijk een **centrale inkoopdeal** maakt? Een zelfde mechanisme geldt uiteraard voor bijna alle zaken die je nu in je eentje aanschaft, maar beter in groepsverband kunt inkopen.

DIENSTENBEURS

In het verlengde van gratis uitwisseling in een *ruilkring* (zie Fase 1) is een meer professionele invulling ook denkbaar. Als ik kan goed kan schilderen en iemand anders kan goed timmeren, dan kunnen we toch ook onze **diensten tegen elkaar uitruilen**, en wel met een gesloten beurs? Als ik goed ben met computers en ik kan mijn hulpaanbod met een stukadoorklus uitwisselen? Een belastingaangifte is een crime voor de een en een fluitje van een cent voor een ander. Wellicht valt administratieve hulp te ruilen met een setje winterbanden voor de auto?

UITLEEN

In een **centrale uitleen** zou allerlei gereedschap en apparaten kunnen worden verzameld en tegen zeer lage tarieven of zelfs gratis te leen/huur aangeboden aan coöperatielieden. De uitleen kan een nog veel breder karakter hebben. Stel je eens voor dat je voor één avond een beamer nodig hebt, enkele tuintafels en stoelen of een grotere barbecue. Ophalen en gebruiken, alleen wanneer nodig. Een flinke besparing en geen opslag thuis!

ENERGIE

Met trefwoorden als energietransitie, zonnepanelen, warmtepompen e.d. wordt wel duidelijk dat *Energie* een relevant onderdeel van BC DE RIJPEL kan zijn. Het samenvoegen van kennis en ervaring moet een einde maken aan grote versnippering of zelfs gebrek. Bijkomend resultaat zijn de financiële voordelen die kunnen worden behaald met een gezamenlijke aanpak.

Met een aandeel van meer dan 55% aan koopwoningen zullen vele huiseigenaren de komende jaren te maken krijgen met energietransitie, waarbij de discussie nogal eens zal gaan over *warmtepomp* en *stadsverwarming*.

Ook stappen vele huisbezitters qua energievoorziening over naar zonnepanelen of overwegen die stap. En wellicht dat woningbouwcoöperatie Woonpartners voor de huurders een rol van betekenis kan spelen inzake energietransitie.

CENTRALE VOORZIENINGEN

Waarom zouden we niet de lusten en lasten beter verdelen? Stoppen met individuele problemen creëren en oplossingen zoeken. Met enige fantasie komen wellicht meer centrale voorzieningen in aanmerking voor een serieuze beoordeling. Voor de ideevorming volgen nu twee duidelijke voorbeelden.

CENTRALE DIEPVRIES

Waarom moet iedereen een diepvries hebben? Kost geld in aanschaf en gebruik en nogal wat ruimte in beslag. Kunnen we even een stukje terug in de tijd? In de 60-er jaren was een *centrale diepvries* nog (al?) heel gewoon! Een (deel van een) huis is als diepvries **ingericht (...)** en wordt op een vaste, lage temperatuur gehouden! Met de ene sleutel open je de buitendeur en ga je de kou in. Met een tweede sleutel open je één of meer van op jouw naam gehuurde stellingen en je neemt eruit wat nodig is. De diepvriesvakken waren nog groot genoeg voor een half varken ...

BUURTWASSERETTE

En wat was er ook alweer mis met een (*buurt*)*wasserette*? Je kunt toch 2 of 3 professionele wasmachines gezamenlijk in gebruik nemen in plaats van een duur Miele-alternatief voor elk huishouden? Naast wellicht schonere was biedt deze optie ook een heel sociaal karakter. Je ontmoet nog eens iemand bij de was.

ORGANISATIE

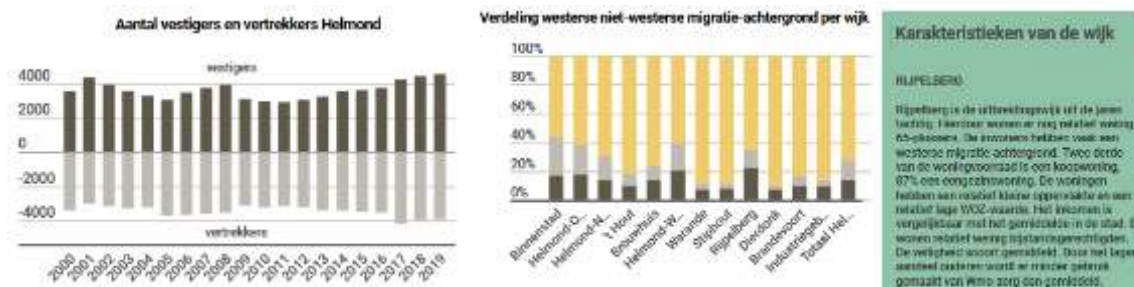
Dit hoofdstuk bevat info, cijfers en feiten, die van belang (kunnen) zijn bij oprichting, inrichting en bestuur van een burgercoöperatie.

RIJPELBERG IN CIJFERS PER 1 JANUARI 2020

De cijfers komen van de website “Gemeente Helmond- Feiten en Cijfers”. Kijk voor details op <https://www.helmond.nl/feitenencijfers> en <https://infogram.com/wijkprofielen-2020-1hdw2jdm5rqj2l0?live>.

De wijk Rijpelberg telt

- 8.123 inwoners
- verdeeld over 3.622 huishoudens
- in 3.474 woningen.

Wijkprofielen 2020

Infokring

In de infographic wordt per wijk de stand van zaken per 1 januari 2020 weergegeven. De infographic wordt weergegeven per jaar. De cijfers hebben betrekking op de regionale kerncijfers.

Bevolking

Bevolking: 8.123 per 1-1-2020

Woningen

Woningen: 3.474 per 1-1-2020

SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN

Wonen in sociale huur: 19.000

Wonen in koop: 24.000

	waarde in wijk	% in wijk	% in Helmond
SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN			
buurtafzet (in de wijk)	1.100		
gemiddeld beschikbaar huishoudeninkomen	38.400	97	index 100
bijstandshuiskoudens		4,2	5,8
rapportcijfer veiligheid (in eigen buurt)		7,1	7,9
risicoprofiel veiligheidsniveau	128	15,8	31,9
risicoprofiel objectieve veiligheid	225	27,7	42,9
risicoprofiel sociale kwaliteit	138	17,8	21,8
Wmo-gebruikers	518	6	9,8
cliënten jeugdzorg	242	11	14,5

Voor nog meer en diepere analyses verwijzen we graag naar de website <https://allecijfers.nl/wijk/wijk-18-rijpelberg-helmond/>. Wellicht nodig of handig om feiten te achterhalen bij vervolgentwikkelingen, zoals in EVENT HUB.

Tenslotte, voor mogelijke uitbreiding c.q. groei van de coöperatie is het handig te weten dat het samen met de andere 2 wijken ten oosten van de Zuid-Willemsvaart, t.w. *Brouwhuis* en *Dierdonk* (postcodes 5703, 5704 en 5709) gaat om

- ruim 22.000 inwoners
- verdeeld over circa 9.240 huishoudens
- in over 9.100 woningen.

SEGMENTATIE

Het is raadzaam om vooral op het sociaaleconomische vlak de wijk dieper te analyseren. Verschillen zijn nogal groot, zowel in inkomen als in opleiding. Hieruit vloeien weer andere verschillen voort, zoals o.a. werk, gezondheid, eenzaamheid, levensverwachting en vrijetijdsbesteding.

Zo bepaalt het gemiddelde besteedbaar inkomen voor een groot gedeelte het karakter van een wijk. Van binnen en van buiten ... De binnenstad zit op minder dan € 28.000, Rijpelberg en Brouwhuis komen uit op circa € 36.500, Brandevoort op bijna € 53.000 en Dierdonk op zo'n € 57.000.

De wijk Rijpelberg sprankelt nou niet meteen van saamhorigheid en betrokkenheid. Ook komt in de wijk nogal wat armoede voor, volgens gemeentelijke bronnen. Over een uitdaging gesproken.

OVERZICHT BUURTEN IN RIJPELBERG

Altenahof	Dennerode	Gooisehof	Kaarderhof	Nemerlaerhof	Spinsterhof	Wederhof
Baroniehof	Dr. Knippenberghof	Groningenhof	Kempenhof	Peelhof	Taxusrode	Zeelandhof
Berkendonk	Drenthehof	Hollandhof	Kennemerland	Rakthof	Theo Driessenhof	
Betuwehof	Eymerickhof	Jan Bungenershof	Lariksrode	Rijnmondhof	Twentehof	
Bouvignehof	Flevolandhof	Jan de Withof	Limburghof	Sallandhof	Twijensterhof	
Brabanthof	Gelderlandhof	Jan van Vlissingenhof	Masterode	Scheerderhof	Veluwehof	
Cypresrode	Glanzerhof	Jan Visserhof	Meerijhof	Sparrerode	Volderhof	

Bij elkaar telt de wijk Rijpelberg **44** buurten of buurtschappen. Voor allerlei doeleinden binnen BC DE RIJPEL zijn een verdere opdeling van grote en het combineren van kleinere buurten mogelijk.

BESTUURLIJKE ORGANISATIES RIJPELBERG

Een korte, historische speurtocht op internet levert inzicht in nogal wat veranderingen rond bestuurlijke organisatie van de officiële wijkvertegenwoordiging in Rijpelberg. Vanaf 2006 hebben zich nogal wat veranderingen voltrokken. Eerst was er de Stichting Wijkbelang Rijpelberg (SWBR), welke per 1 januari 2007 is gefuseerd met Wijkvereniging Rijpelberg in de Wijkraadvereniging Rijpelberg (WVR), die op haar beurt weer is omgevormd tot de huidige Belangengroep Rijpelberg.

BELANGENGROEP RIJPELBERG

Op bestuurlijk niveau is via internet een vrij turbulente geschiedenis teruggevonden, over pakweg de laatste 10 jaar. De huidige *wijkraad van Rijpelberg* heeft een andere naam gekregen, t.w. Belangengroep Rijpelberg en is een officiële instantie die vanuit de gemeente Helmond wordt ondersteund. De Belangengroep Rijpelberg beheert o.a. de websites www.rijpelberg.nl en <https://belangengroeprijpelberg.nl>.

In het voorjaar van 2019 is contact gelegd met de Belangengroep Rijpelberg en er is ad hoc overleg. Voor de duidelijkheid: de Werkgroep BC DE RIJPEL opereert volledig zelfstandig en onafhankelijk van de BGR.

BUURT-/WIJKPREVENTIE

In de wijk bestaan reeds diverse buurtteams met preventie in het vaandel. Een samenvloeiing of anderszins goede samenwerking is aan te bevelen om bewoners bewust te maken van alle mogelijke scenario's waarbij iets niet in de haak is of fout loopt. Wat kunnen we doen om criminaliteit in de wijk te verminderen en voorkomen?

ONDERSTEUNING POLITIE EN STADSWACHT

De kracht van de politie in de wijk is minimaal. Eén wijkagent voor heel Rijpelberg en een beperkte en vrij onzichtbare inzet van BOA's is in onze ogen wel erg karig. Wat voor rol moeten of kunnen – meer dan hiervoor genoemde preventie – wijkbewoners hierin spelen? Zijn er creatieve, aanvullende en legale initiatieven te bedenken om de handhaving van regels te ondersteunen? Met andere woorden: liever een betere controle en handhaving dan nieuwe regeltjes.

WINSTDELING

Opbrengsten uit de diverse activiteiten van BC DE RIJPEL, alsmede het geld, de tijd en energie die in de coöperatie wordt gestoken komen uiteindelijk ten goede van coöperatieleden zelf, daar winst van de coöperatie wordt uitgekeerd uit aan de deelnemers zelf. Dit kan problemen opleveren voor leden die een uitkering ontvangen. Het is aan de coöperatie om hier een adequaat alternatief te bieden.

PUNTEN OF MUNTEN

'Geld is het slijk der aarde'. En niet eens nodig! Het is te overwegen een overkoepelend punt- of muntsysteem te introduceren. Zo kan binnen de coöperatie zowel qua inkomsten (o.a. afrekenen in winkel en kantine) als uitgaven (o.a. betaling en korting) een gezamenlijk vastgesteld en bewaakt vergelijkings- en beoordelingssysteem worden opgezet. Alle producten en diensten worden in punten gewaardeerd en als zodanig in het systeem vastgelegd. Op een dergelijke manier kun je probleemloos op het oog onvergelijkbare producten en diensten met elkaar uitwisselen. Het systeem van *nada's* in de LETS Ruilkring (zie pagina 39) kan prima als voorbeeld dienen.

Zo kan bijvoorbeeld per activiteit een kwartier- of uurtarief voor zowel leden als vrijwilligers en andere betrokkenen worden vastgesteld. Ook de prijs voor een product of dienst kan in punten of munten worden gewaardeerd. Let wel, het is een *gesloten systeem* binnen BC DE RIJPEL, dus de transacties buiten deze vereniging om zullen weer een andere vorm van betaling en beoordeling kennen. Meteen of op termijn kunnen uiteraard wel afspraken worden gemaakt met andere organisaties.

Enkele voor de vuist weg voorbeelden: 1 uur administratieve of kantoorhulp is 10 punten, 1 uur stukadoorwerk is 15 punten, een halve dag centraal uitlenen van een cirkelzaag 5 punten, een ritje op en neer naar de milieustraat 15 punten, enzovoorts.

WAAROM EEN COÖPERATIE?

Het antwoord is niet zo ingewikkeld. Een *vereniging* of *stichting* is te beperkt qua exploitatiemogelijkheden. Aan de andere kant is het ook geen *particuliere onderneming* (BV, CV of NV). De coöperatievorm biedt alle ruimte en zeggenschap aan de leden en daarnaast kunnen een of meer verdienmodellen worden opgezet, die uiteindelijk kunnen resulteren in een winstdelingsregeling voor de leden. Overigens zijn de *oprichtingskosten* voor een stichting of coöperatie ongeveer gelijk.

DE COÖPERATIE ALS RECHTSVORM

Over de oprichting en vorming van een coöperatie is alle documentatie wel zo'n beetje verzameld. We pikken er voor dit artikel even een paar zaken uit.

DEFINITIES EN LEDEN

Een burgercoöperatie is een burgerinitiatief waarin de burgers de baas zijn, werkt volgens internationale coöperatieve principes en kenmerkt zich door :

- open en toegankelijk voor alle burgers, ongeacht hun herkomst ;
- transparant en democratisch bestuur, met beslissingsmacht bij de burgercoöperanten ;

- autonoom en onafhankelijk van bedrijven en instellingen.

Er bestaan verschillende definities van de coöperatie, maar er is steeds een aantal overeenkomsten:

- Het is een zelfstandige organisatie.
- De organisatie voert een onderneming.
- Er is sprake van vrijwillig lidmaatschap.
- De leden zijn eigenaar van het bedrijf.
- De leden hebben zeggenschap over de koers van het bedrijf.
- Leden hebben naast het lidmaatschap een zakelijke relatie met de onderneming.
- De winst gaat naar de leden.

De leden nemen bij een coöperatie een belangrijke en invloedrijke positie in. Zoals bij een besloten vennootschap of naamloze vennootschap het bedrijf in handen is van de aandeelhouders, zo is de organisatie bij een coöperatie in handen van de leden. Deze leden hebben tegelijkertijd een andere band met de organisatie: zij kunnen de klanten zijn, de werknemers, de leveranciers of een combinatie daarvan.

BC DE RIJPEL wordt voluit een COÖPERATIEVE VERENIGING MET UITGESLOTEN AANSPRAKELIJKHEID (CVUA). Qua naamgeving houden we het simpelweg op BC DE RIJPEL.

Aan het hoofd van de CVUA staat een door de leden gekozen verenigingsbestuur. Indien gewenst is het statutair mogelijk een (externe) Raad van Commissarissen (RvC) te benoemen, die uit naam van de Algemene Ledenvergadering (ALV) het bestuur controleert.

DOELSTELLINGEN

- *Bevorderen van saamhorigheid* (burgercohesie) en samenwerking tussen individuen, straten en buurten onderling en enerzijds en politieke en maatschappelijke organisaties anderzijds.
- *Bundeling van kennis en ervaring* en het kweken van zelfstandige, volwassen burgers. In je eentje sta je meestal zwak, maar met vele krachten gebundeld heb je veel meer kans een potje te breken en daarmee ook individueel succes te boeken. Van stad naar wijk, van wijk naar buurt, van buurt naar adres.
- *Streven naar duurzaamheid*. Van *verbruik* naar *gebruik*. Keuzes maken op generiek niveau: je wilt geen auto of fiets, maar flexibel vervoer op maat.
- *Van aanschaf naar delen*. Heeft elk huishouden een auto, 3 fietsen, een grote gasbarbecue of zelfs haakse slijper nodig? Bezit is uit, delen en huren hebben de toekomst.
- *Kleinschaligheid*. Economen zweren bij het adagium “groot, groter, grootst”. Zaken moeten echter juist worden teruggebracht tot normale, kleinere proporties. Productie voor één wijk met 8.000 mensen kan een andere aanpak en structuur kennen dan voor geheel Nederland. Waarschijnlijk kan dit met een acceptabele opbrengst voor de producent/leverancier, terwijl producten voor de consument betaalbaarder, gezonder én smakelijker zijn.
- Nastreven van een universeel en onvoorwaardelijk *basisinkomen* en het terugdringen van ongelijkheid in vooral vermogen en in mindere mate inkomen.

ORGANISATIE

- Werkterrein beperkt zich tot de wijk Helmond - Rijpelberg
- Lidmaatschap van de coöperatie is niet voorbehouden aan privé personen. Ook verenigingen en stichtingen of ondernemingen kunnen als zodanig lid worden. Ze worden in de praktijk (bijvoorbeeld in de ALV en in ander overleg) vertaald naar één vertegenwoordiger .
- Leden betalen een jaarlijkse bijdrage, waarbij verschil wordt gemaakt in bruto inkomens die lager of hoger liggen dan de nog vast te stellen *geluksbelevingsgrens*. Volgens onderzoekers én Vinisva zou deze rond de € 75.000/jaar liggen. Ook kan worden nagedacht over een progressieve tabel, bijvoorbeeld van 0–20.000, van 20.000–30.000, van 30.000–40.000 enz.
- Alleen ZORG, alleen GROEN, of VERVOER + CENTRALE nodig? De ledenbijdrage kan worden gedifferentieerd. Vergelijkbaar met een zorgverzekering kan men dan een lidmaatschap op maat kiezen.

ORGANIGRAM

Idealiter is de Werkgroep BC DE RIJPEL en het latere verenigingsbestuur gestructureerd naar de thematische indeling. Aan het hoofd staat dan per thema een 'thema-beheerder', een projectleider, iemand die aan de hand van strategisch opgestelde spelregels samen met zijn of haar deelorganisatie behoorlijk zelfstandig kan opereren. Grootte zal onder andere afhankelijk zijn van de hoeveelheid en frequentie in activiteiten.

De leiding van BC DE RIJPEL is in handen van het bestuur, welke bestaat uit een voorzitter, penningmeester en secretaris (tezamen het Dagelijks Bestuur vormend) en een aantal leden. Hoeveel, dat staat open en hangt o.a. af van het aantal gekozen thema's. Elk thema krijgt namelijk zijn eigen themabeheerder. Als teamleider krijgen ze een gedelegeerde verantwoordelijkheid over de activiteiten van desbetreffend thema, zie ze samen met teamleden uitvoeren. Zo zou het er uit kunnen zien:

BUURT EN THUIS

Vanuit de wijk verder inzoomen op buurt en nog verder, op de individuele woonomgeving, is een essentieel onderdeel van de burgercoöperatie. Met name activiteiten vanuit het thema Welzijn en zorg komen al snel achter de voordeur.

Twee andere invalshoeken die op een of andere manier aan BC DE RIJPEL raken moeten niet onvermeld blijven.

- *Buurtpreventieteams*

In de wijk bestaan reeds diverse buurtteams. Een goeie samenwerking is aan te bevelen om bewoners bewust te maken van alle mogelijke scenario's waarbij iets niet in de haak is of fout loopt. Wat kunnen we met zijn allen doen om criminaliteit te verminderen?

- *Ondersteuning politie en stadswacht*

De kracht van de politie in de wijk is minimaal. Met 1 wijkagent voor heel Rijpelberg en een ad hoc inzet van BOA's is het zwaar sappelen. Wat voor rol moeten of kunnen – meer dan hiervoor genoemde preventie – wijkbewoners hierin spelen? Zijn er creatieve, aanvullende initiatieven te bedenken om de handhaving van regels te ondersteunen? M.a.w.: liever een betere controle en handhaving dan nieuwe regeltjes!

POLITIEK

Door een goede coördinatie en tijdige, duidelijke en eenduidige informatievoorziening vanuit BC DE RIJPEL kan op afgewogen wijze een richting worden bepaald en uiteindelijk zelfs een politiek gewicht in de gemeentelijke of zelfs nationale schaal worden gelegd. Elke stem telt! Hoe maakbaar is onze samenleving?

- De *kiesdeler* staat op ongeveer 65.000 stemmen en is voldoende voor één zetel in de Tweede Kamer.
- De VVD is momenteel de grootste partij van Nederland met circa 30 zetels. Om de grootste partij te worden heb je momenteel dus $30 \times 65.000 = 1.950.000$ stemmen nodig.
- Wil je in de Nederlandse politiek in je eentje kunnen beslissen dan heb je een meerderheid in de Tweede Kamer nodig, zijnde 76 zetels, zijnde $76 \times 65.000 = 4.940.000$ stemmen.

Bij de laatste verkiezingen (zowel nationaal als gemeente) gingen meer dan 3 miljoen mensen NIET stemmen! Reken 's even mee. Als 3 miljoen van de huidige NIET stemmers op een volstrekt nieuwe partij zou stemmen dan is deze met 40 zetels (!!) in één klap de grootste van Nederland!

Een kwestie van goed beleid en organisatie ... Kortom, als we willen dan kunnen we als burgers (en dus ook als wijk!) wel degelijk een vuist maken en onze maatschappij zelf c.q. mede invulling geven!

OPBRENGSTEN UIT COÖPERATIE

Leden betalen een jaarlijkse contributie in BC DE RIJPEL bijvoorbeeld € 100 per jaar plus een eenmalige borgsom van € 500. Er wordt verschil gemaakt tussen persoonlijke leden en organisaties. De laatsten leggen respectievelijk bijvoorbeeld € 500 per jaar en een borgsom van € 1.500 in.

Laten we eens uitgaan van een begin met 50 persoonlijke leden in het eerste jaar. Natuurlijk worden niet alle mensen lid van de club, maar er is meer dan genoeg ruimte voor groei. Rijnberg alleen, maar zeker een regio Dierdonk - Rijnberg - Brouwhuis biedt qua inwoners, organisaties en huishoudens een behoorlijk potentieel aan deelnemers.

Demografie pilotregio

		<i>inwoners</i>	<i>Huishouden</i>	<i>ca. 18-80jaar</i>		
Rijnberg	5709	8.183	3.534	5.942		
Brouwhuis	5704	9.212	3.954	6.515		
Dierdonk	5709	5.093	1.753	3.670	dekkinggraad	
		<u>22.488</u>	<u>9.241</u>	<u>16.127</u>	16%	6.755

Jaar	Percentage groei	Aantal Personen	Aantal Organisaties	Borgsom	Contributie	Borgsom cum	Contributie cum	Totaal cum
2021		50	0	€ 25.000	€ 5.000	€ 25.000	€ 5.000	€ 30.000
2022	100%	100	5	€ 32.500	€ 12.500	€ 57.500	€ 17.500	€ 75.000
2023	100%	200	10	€ 57.500	€ 25.000	€ 115.000	€ 42.500	€ 157.500
2024	50%	300	15	€ 57.500	€ 37.500	€ 172.500	€ 80.000	€ 252.500
2025	50%	450	23	€ 86.250	€ 56.250	€ 258.750	€ 136.250	€ 395.000
2026	50%	675	34	€ 129.375	€ 84.375	€ 388.125	€ 220.625	€ 608.750
2027	30%	878	44	€ 116.438	€ 109.688	€ 504.563	€ 330.313	€ 834.875
2028	15%	1009	50	€ 75.684	€ 126.141	€ 580.247	€ 456.453	€ 1.036.700
2029	10%	1110	56	€ 58.025	€ 138.755	€ 638.272	€ 595.208	€ 1.233.479
2030	10%	1221	61	€ 63.827	€ 152.630	€ 702.099	€ 747.838	€ 1.449.937
2031	10%	1343	67	€ 70.210	€ 167.893	€ 772.309	€ 915.731	€ 1.688.040
2032	10%	1477	74	€ 77.231	€ 184.682	€ 849.539	€ 1.100.414	€ 1.949.953
2033	10%	1625	81	€ 84.954	€ 203.151	€ 934.493	€ 1.303.564	€ 2.238.058
2034	10%	1788	89	€ 93.449	€ 223.466	€ 1.027.943	€ 1.527.030	€ 2.554.973
2035	10%	1966	98	€ 102.794	€ 245.812	€ 1.130.737	€ 1.772.843	€ 2.903.580

Zie wat er gebeurt als we eens gaan spelen met wat aangenomen groeipercentages. Bij een dergelijke groei zie het financiële plaatje er (vooral ook na 2035!) voortreffelijk uit.

Met deze opbrengsten moeten nog wel alle kosten en investeringen worden betaald, maar in de loop van de tijd zullen er aanvullende inkomsten komen, bijvoorbeeld uit verkoop van producten en diensten. Met alle plussen en minnen wordt jaarlijks de winst- en verliesrekening opgemaakt en vastgesteld of en hoeveel dividend aan de coöperatielieden kan worden uitgekeerd! Met vele deelnemers ziet een dergelijk plaatje er aantrekkelijk uit, nietwaar?

HET 'UMFELD' VAN BC DE RIJPEL

BC DE RIJPEL is geen unieke ontwikkeling. Integendeel! Als je eens bewust rondneust op het internet kom je legio, hoewel misschien minder vergelijkbare coöperatie-initiatieven tegen. Vaak is de doelstelling minder breed. Zo heb je bijvoorbeeld gerichte inkoop-, energie- en zorgcoöperaties. Neemt niet weg dat er echt wel een grote gemene deler bestaat, grofweg 'geen of weinig vertrouwen in de overheid en het heft in eigen handen nemen'.

Bijna vanzelfsprekend staat samenwerking vrij centraal in elke coöperatie, maar, zoals ook al eerder werd aangestipt, coöperaties kunnen ook weer samenwerken met andere coöperatie en organisaties. Voor BC DE RIJPEL is het raadzaam om in het haalbaarheidsonderzoek de blik niet alleen naar binnen te richten, maar ook kijken wat voor voordelen kunnen worden behaald door gericht veldonderzoek. Alleen al op het trefwoord 'burgercoöperatie' kun je urenlang rondsurfen op het internet (met zowel een Nederlandse als Belgische invalshoek). Voor de beeldvorming beperken we ons hier tot slechts enkele voorbeelden.

TIJD VOOR SAMEN¹⁹

“Het weblog tijdvoorsamen.nl maakt deel uit van een serie over de veranderende relatie tussen samenleving en overheid.”

Deze website brengt aardig wat informatie bijeen over (ontwikkelingen in en rond)zowel gemeente als burgercoöperaties. Ophalen van relevante input is raadzaam.

LSA²⁰

LSA Bewoners is een netwerk van actieve bewonersgroepen, en alleen al die definitie noopt tot verdere analyse en oriënteren op support en/of samenwerking met deze club. Lidmaatschap kost 50 Euro per jaar.

Het LSA is een sterk landelijk netwerk van actieve bewonersgroepen, zoals bewonersorganisaties, buurthuizen in zelfbeheer en coöperaties. We zijn een vereniging met veel leden uit heel Nederland. Wij bundelen onze kracht, onze stem en we delen kennis. Dit doen we door elkaar te ontmoeten, bijeenkomsten te organiseren, projecten uit te voeren en kennis te delen.

BEWONERSBEDRIJVEN²¹

Dit zijn bedrijven van, voor en door bewoners. Het zijn wijkondernemingen met als doel het permanent verbeteren van de leefbaarheid in de directe omgeving. BewonersBedrijven willen hun buurt economisch, fysiek en sociaal helpen ontwikkelen.

BUURTRECHTEN²²

Het LSA heeft, deels geïnspireerd op de Localism Act uit Engeland, een pakket buurtrechten ontworpen waarmee burgerinitiatieven worden gestimuleerd. Door het (lokaal) invoeren van deze rechten krijgen gemeenschappen en groepen individuen meer bevoegdheden, passend bij de verantwoordelijkheden die ze in deze tijd ook toegeschoven krijgen. Er ontstaat een meer actieve en betrokken samenleving, met minder bureaucratie en minder onvrede.

Het uitgangspunt van het LSA is ‘houd het lokaal’: geef buurtbewoners opdrachtgeverschap voor lokale voorzieningen en dienstverlening, bepaal niet over hun hoofden heen. Daarom pleiten wij voor de invoering van zes buurtrechten:

1. *Recht op gebouwen en openbare ruimtes*
2. *Recht om uit te dagen*
3. *Recht op buurtplanning*
4. *Open overheid*
5. *Toegang tot geld*
6. *Zelfgekozen ondersteuning*

COMMUNITY WEALTH BUILDING

Het concept BC DE RIJPEL blijkt sterke verwantschap te hebben met de aanpak volgens *Community Wealth Building*. Zonder opzet is het blijkbaar onderdeel van een internationale beweging. Lees maar mee: [Wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/Community_Wealth_Building) zegt er het volgende over:

Community wealth building is a term which covers a range of approaches which “aim at improving the ability of communities and individuals to increase asset ownership, anchor jobs locally by broadening ownership over capital, help achieve key environmental goals, expand the provision of public services and ensure local economic stability”.

The original model was developed in Cleveland, United States, however the Cleveland Model has also been developed and applied with the creation of the Preston Model, on Preston, Lancashire.

Er is een [centrale website](https://www.cwbt.org/) onder de naam *Center for Community Wealth Building*. Een deel van de informatie staat hieronder integraal weergegeven:

What is the vision of CCWB?

A people-owned, inclusive, and sustainable metro Denver economy that catalyzes prosperous and resilient communities free from racism and injustice.

---

¹⁹ Website [Tijd voor samen](http://tijdvoorsamen.nl)

²⁰ Website [LSA](http://www.lsa.nl)

²¹ Website [BewonersBedrijven](http://www.bewonersbedrijven.nl).

²² Website [Buurtrechten](http://www.buurtrechten.nl)

What is the mission of the CCWB?

To mobilize, facilitate, and coordinate community wealth building efforts with the practical objectives of widening community education on economic alternatives, enhancing diverse participation and fostering viable projects for the creation of just and sustainable jobs in the region.

Key Responsibilities of CCWB

1. **Educate** - Through research, case studies, expert speakers, and events, boost the region's knowledge about community wealth building strategies.
2. **Raise Awareness** - Provide information about community wealth building initiatives and opportunities in Metro Denver, as well as celebrate success stories of community wealth building's economic and social impact in Metro Denver and beyond.
3. **Build Relationships** - As a central hub for the community wealth building movement, CCWB will connect individuals and organizations to build community wealth building capacity.

Als je gaat surfen wordt het onderwerp almaar groter. Zonder teveel in theorie te verdrinken is het zinnig om te weten wat er in het 'umfeld' speelt en welke partijen er voor BC DE RIJPEL interessant kunnen zijn, zowel in het huidige onderzoek als in een daadwerkelijk bestaan. Voor nu volstaat een opsomming van enkele relevante webstekken met betrekking tot Community Wealth (Building):

- <https://community-wealth.org>
- <https://cles.org.uk/community-wealth-building/what-is-community-wealth-building/>
- <https://www.communitywealthbuilding.org.uk/home/>
- <https://democracycollaborative.org/democracycollaborative/local-economies/Stronger%20local%20economies>
- <https://www.theguild.community/community-wealth-accelerator>

ABCD

De term ACBD staat voor *Asset Based Community Development* (bron: [Wikipedia](#)). Nederlandse info is onder andere te vinden op de sites [Buurtwijns.nl](#) en [Movisie.nl](#). De laatste meldt het volgende over de ABCD methode:

ABCD biedt een wijkaanpak voor sociaaleconomische zwakkere wijken. Er wordt van binnenuit gewerkt aan een in economisch, cultureel en sociaal opzicht leefbare buurt. De methode brengt sociale relaties tot stand en mobiliseert capaciteiten van bewoners, organisaties en instellingen binnen de lokale gemeenschap.

Doel

Het overkoepelende doel van Asset-Based Community Development (ABCD) is het van binnenuit werken aan een in economisch, cultureel en sociaal opzicht leefbare buurt, door sociale relaties tot stand te brengen en onvermoede capaciteiten van bewoners, organisaties en instellingen binnen de lokale gemeenschap te mobiliseren.

Doelgroep

De ABCD-methode biedt een aanpak voor sociaaleconomisch zwakkere wijken. ABCD wil daarbij alle buurtbewoners te betrekken, ongeacht leeftijd of herkomst. De methode richt zich expliciet op het betrekken van groepen buurtbewoners die onderling nog weinig contact hebben en normaalgesproken buitengesloten worden.

Aanpak

De ABCD-methode kent een opbouw in vijf stappen. De eerste stap is het in kaart brengen van aanwezige capaciteiten en vaardigheden in de wijk (mapping assets) aan de hand van een uitgebreide vragenlijst (Community Asset Check List). Deze inventarisatie richt zich op de capaciteiten van bewoners, de potentie van informele netwerken, de welwillendheid van instituties en de fysieke kwaliteiten in de buurt. De tweede stap is het bouwen aan relaties tussen de bronnen in een buurt: het in contact brengen van individuen met anderen, met organisaties en met instituten. De derde stap omvat het activeren van een buurt rond economische ontwikkelingen en een communicatienetwerk. De vierde stap richt zich op het samenbrengen van de wijk rond een visie en een plan. Een zo representatief mogelijke groep bewoners werkt aan een visie en een plan voor de gemeenschap, gericht op de lange termijn en op het oplossen van concrete problemen. De vijfde stap is het op zoek gaan naar steun van buiten. Hier probeert de wijk externe middelen vrij te maken ter ondersteuning van de lokaal aangestuurde ontwikkelingen, in aanvulling op de stevige basis van eigen bronnen.

Uitvoerende organisaties

Het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken (LSA) zorgt voor de spreiding van het gebruik van de ABCD-methode. Voornamelijk gemeenten en woningcorporaties nemen het initiatief om de methode toe te passen in aandachtswijken. De eerste pilot heeft plaatsgevonden in Helmond, Arnhem, Nijmegen, Utrecht, Eindhoven en Haarlem.

Op dezelfde pagina is tevens een volledige methodebeschrijving te downloaden.

Het VSBFonds heeft een boekje uitgegeven onder de titel 'Buurtmaken' over het eenvoudig opzetten van sociale initiatieven in buurt of wijk.

De website Rijpelberg.info was het 1^e product van de toepassing van ABCD in de Rijpelbergse praktijk en meldt het volgende:

ABCD groep Actief Rijpelberg

ABCD groep Actief Rijpelberg is een onderdeel van de Wijkvereniging Rijpelberg en wordt uitgevoerd door vrijwilligers.

Wat staat ABCD voor?

Waar staat het voor en wat is het eigenlijk? ABCD staat voor Actief Bewoners Capaciteiten Doorverbinden en is een Rijpelbergse omwerking van een Amerikaans idee om het leven in de wijk aantrekkelijker en minder anoniem te maken. Ons staan tal van initiatieven voor ogen die door jou en je geestverwanten (die je nu nog niet kent) kunnen worden gerealiseerd. Klopt, je leest het goed. De bewoners van de Rijpelberg zullen het samen zelf gaan doen. (De oorspronkelijke Amerikaanse betekenis van ABCD is Asset Based Community Development)

Hoe werkt het?

Maar hoe ken ik degenen met overeenkomende kennis en interesses? Hoe weet ik wie iets met mij en anderen wil opzetten? Daar komt de ABCD groep Actief Rijpelberg in beeld. Zij is geen organisatie die alles regelt, maar wel een groep die helpt en middels bijeenkomsten en vragenlijsten een inventarisatie maakt van kennis en interesses die in de wijk aanwezig is. Want ABCD werkt alleen als mensen van elkaars bestaan en interesses op de hoogte zijn. Dan kunnen we iets tot stand brengen. Daarom is het ook zo belangrijk dat jij en alle anderen van zich laten horen. Vraag daarom HIER één of meerdere vragenlijsten. We geven de lijst bij je af om zelf in te vullen of we doen het samen. Denk er ook eens over of je niet ook anderen kent die de vragenlijst willen beantwoorden. Voorbeelden van mogelijke initiatieven vind je op deze site en nog veel meer in de vragenlijst. Het zijn maar voorbeelden. Eigen ideeën kunt u er net zo goed in kwijt.

Interessant om te vermelden: Thijs van Mierlo, woonachtig in Helmond, is voorzitter van genoemde *LSA Bewoners* (zie ook pagina 48). Ook was hij destijds persoonlijk betrokken bij de ABCD ontwikkelingen in de wijk Rijpelberg! Met hem is contact gelegd op de bijeenkomst van VSBFonds/Buurtmaken op 5 maart 2020. Een afspraak voor een gedachtenuitwisseling is snel gemaakt.

CONCLUSIE

Wat blijkt? Theorie is er te over. Papier is geduldig en de praktijk is hardnekkig. Zonder initiatieven als CCWB en ABCD te willen bagatelliseren is het zaak om een voor zowel de gekke mieren als de wijkbewoners begrijpelijke en een meer actieve route te volgen. Vandaar ook de eerder beschreven switch van *theoretisch haalbaarheidsonderzoek* naar een praktische *event hub*.

DE FINANCIËLE PARAGRAAF

FINANCIERING

Uiteraard gaat het geld kosten om naast een coöperatie ook een of meer gebouwen en percelen op te tuigen en exploiteren. Van pacht of aankoop van grond, perceelafbakening en evt. bouw van enkele eenvoudige onderkomens tot de aanplant van gewassen. Ook zullen uiteenlopende middelen moeten worden aangeschaft en wellicht professionals worden betaald.

Support op allerlei gebieden (netwerk, kennis, administratie) als wel financiële bijdragen in welk vorm van ook (subsidie, investering, sponsoring, etc.) is nodig. Partijen in het publieke als wel het private domein worden opgeroepen om mee te denken, doen en betalen. Te denken valt aan de Gemeente Helmond en lokale neringdoenden van klein tot groot (bijv. samenwerking met supermarkten?), maar ook aan *crowd funding*, aandelen (a la *Heerboeren*), landelijke fondsen en investeringsopties.

Support op allerlei gebieden (netwerk, kennis, administratie) als wel financiële bijdragen in welke vorm van ook (subsidie, investering, sponsoring, etc.) is nodig. Partijen in het publieke als wel het private domein worden opgeroepen om mee te denken, doen en betalen. Te denken valt aan de Gemeente Helmond en lokale neringdoenden van klein tot groot.

Tijdens het haalbaarheidsonderzoek waren er minimale uitgaven en al helemaal geen inkomsten. Enkele zaken (zoals koffiegeld bij overleg BC DE RIJPEL) zijn geregeld via declaraties bij de Belangengroep Rijpelberg.

Daarnaast is op 8 maart 2020 een financiële bijdrage verstrekt ter hoogte van in totaal € 569,50 en overgemaakt op de privé rekening van Hans Geurts. Verdeling is als volgt:

- € 500 als subsidie aan de Werkgroep BC DE RIJPEL
- € 69,50 als persoonlijke compensatie aan Hans Geurts voor gemaakte privé kosten (o.a. printwerk)

SUBSIDIE		COMPENSATIE	
Bijdrage Belangengroep Rijpelberg	€ 500,00	Bijdrage Belangengroep Rijpelberg	€ 69,50
totaal uitgegeven	€ 136,95	totaal uitgegeven	€ 59,50
Rest	€ 363,05	rest	€ 10,00

De uitgaven van de Werkgroep BC DE RIJPEL bleven tot nu toe beperkt tot de productie van *visitekaartjes* (door ORO Grafisch) en de aanschaf van enkele *klemboarden*. Beide dateren overigens van vóór de Corona crisis.

Zonder tegenbericht van de Belangengroep Rijpelberg zal het resterende saldo worden gebruikt ter dekking van eenvoudige kosten van de activiteiten hub en als bijdrage in mogelijke oprichtingskosten van een coöperatie.

SOCIALE HYPOTHEEK

Een nieuw en interessant alternatief voor BC DE RIJPEL schijnt de *sociale hypotheek*²³ te zijn:

De vrijwilligers zetten nu hun talenten en hun tijd in om de hypotheek af te kunnen betalen. Ze doen dit door maatschappelijke activiteiten aan te bieden, zoals buitenschoolse opvang en huiswerkbegeleiding en door het wijkhuis te runnen. De bewoners krijgen in eerste instantie 4,50 euro per uur voor het werk dat ze in het buurthuis steken. In de toekomst is het de bedoeling dat ze beloond worden naar rato van de besparingen die door hun werk wordt gerealiseerd, bijvoorbeeld door het verminderen van zorgkosten in de wijk of het terugdringen van schooluitval.

²³ Zie voorbeeld Enschede ([link](#))

AFSLUITING

Mensen maken altijd een keuze! Je kunt altijd iets anders kiezen, je hoeft het alleen maar te willen! Vele neuzen één kant op maken uiteindelijk het verschil! Wensen = kiezen = actie! Allerlei scenario's kunnen worden doorgerekend op basis van de gemaakte keuzes.

Simpelweg iets willen is voor één individu in de meeste gevallen (net) niet genoeg om tot een gewenst resultaat te komen. Als meer mensen hetzelfde willen wordt het al een stuk makkelijker om dingen voor elkaar te krijgen. Nadat de diverse, persoonlijke dromen en wensen zijn verzameld in één collectief idee volgt de fase van keuzes maken, strategie bepalen en zaken in werking stellen. Dit alles vraagt om een duidelijke visie, behoorlijke coördinatie, structuur, controle, continuïteit en standvastigheid. Een vereniging.

Een burgercoöperatie is een vereniging, en meer dan dat! Gezamenlijk sta je sterk. Tegenover onwillige bedrijven en een overactieve overheid bijvoorbeeld. In een geolied collectief valt veel gewin te behalen, zowel geldelijk als op sociaal terrein.

OPROEP AAN WIJKBEWONERS

In eerste instantie is het uiteraard aan elke individuele wijkbewoner om een standpunt in te nemen. Het begint toch weer bij jezelf. Het is vervolgens aan respectievelijk straat, buurt en wijk om het idee en de gemaakte keuze tot een collectief begrip te maken. Schaar je je onder de klagers, haal je je schouders op ('er verandert toch niks') of wil je er wat aan doen?

Wie doet er mee om een grootse metamorfose van de groenste wijk van Helmond te bewerkstelligen? Er kunnen mooie woorden worden opgehangen aan dit verhaal, zoals duurzaamheid, collectiviteit, inclusiviteit, mobiliteit en zorg voor elkaar. Blijf niet aan de wal staan en commentaar leveren, maar steek letterlijk of figuurlijk de handen uit de mouwen. Deel je kennis, ervaring, talenten en skills met je medebewoners, met je buurt, met je wijk. Profiteer van de vele voordelen, zowel in geld als relaties als anderszins.

Dit eindrapport wil zeker geen definitief einde zijn van ontwikkelingen die uiteindelijk misschien toch kunnen leiden tot de vorming van een burgercoöperatie voor de wijk Rijkpelsberg of een vergelijkbaar initiatief.

Burgercoöperatie De Rijkpel is geen luchtfietserij. Zie het als een tussenstand, niet als een einde. Het begint, zoals altijd, bij het begin. En dat is simpelweg: willen we iets, dan komt er iets. Keuzes maken is niet altijd makkelijk, maar soms wel zeer wenselijk. Zoveel mogelijk mensen moeten hun verbeelding met elkaar delen. De krachten moeten worden gebundeld. Samen staat men sterk. Wijkbewoners kunnen eigen voorwaarden scheppen.

Waar een wil is, is een weg ...

VINISVA

Voor wie meer wil weten over triggers en achtergronden van BC DE RIJPEL kan zich inleven via de website van Vinisva (www.vinisva.nl). De termen *Vinisva* en *Gezond-Verstand-Burger* werden door mij in de zomer van 2015 geïntroduceerd. In de huidige tijd, waarin politieke correctheid de norm is geworden, meningsuiting erg multi-interpretabel is en *economisme* hoogtij viert, is het lastig om je mening te verkondigen zonder meteen te worden verketterd, in een hokje geplaatst of om uitgebreide bewijslast wordt gevraagd.

Verbeelding en geestverruiming ontstaan door openstellen en niet door zout op slakken te leggen of meteen in de contramine te gaan. Het doel is voor mij helder en de inzet is hoog: een Derde Verlichting! Een begin is gemaakt door een kader te scheppen, waarin alles moet worden gevangen. Het draait daarbij om 'Mijn Verbeelding' en het streven naar een 'Collectieve Verbeelding'. Voor de beeldvorming is de vlag die de lading moet dekken een fictieve formule geworden.

$V_i^n = V_a$ De **V** staat voor 'Verbeelding', **i** voor 'individueel', **n** is de factor en de **a** staat voor 'allemaal'. Spreek de formule voor het gemak uit als *vin is va*.

De betekenis is vrij simpel: de Verbeelding van ons allemaal is gelijk aan het product van zoveel mogelijk individuele Verbeeldingen. Bij een significante massa maakt dit een nieuw tijdperk mogelijk. Zowel de formule als de term *vinisva* is gekozen om naast een gevoel van bevreemding een unieke herkenning te bewerkstelligen. Niet onbelangrijk in deze internettijden.

GEZOND-VERSTAND-BURGER

Wat zijn de kenmerken van een Gezond-Verstand-Burger? Het begint zonder twijfel met een goed stel hersens. De hoogte van IQ of EQ is daarbij ondergeschikt. Er zijn hoogbegaafde mensen die hele onverstandige dingen doen of zeggen en een té empathische houding kan je op menig moment van oordelen of beslissen ook opbreken.

Ik ben geen Piketty, geen CPB, geen Shell, geen GroenLinks of anderszins belanghebbende, niet anders dan een Gezond-Verstand-Burger. Overwegend vrij links van signatuur, maar absoluut niet blind voor liberale denkbeelden. Ik haal ideeën en inspiratie op uit een brede en lange geschiedenis. Van 15^e eeuwers als Erasmus, More en Luther tot latere verlichters als Rousseau, Russell en Marx. Maar ook uit SF verhalen als *Brave New World*, 1984 en *The Time Machine* en moderne schrijvers als Yuval Harari en Rutger Bregman. Ik hoef me aan geen enkele conventie te houden en leg alleen verantwoordelijkheid af aan mezelf. Ik tracht altijd een brede helikopterblik en lange termijn visie aan te houden. Als Gezond-Verstand-Burger schrijf ik op wat ik denk dat goed is voor de mensheid. Dus ook voor mij, maar vooral voor mijn nakomelingen en hun generaties.

DE DERDE VERLICHTING

Op de Vinisva website is een gratis proefexemplaar te downloaden van mijn onderhanden boek *De Derde Verlichting*. Mijn bevindingen aldaar zijn naar de praktijk vertaald en vormen de eerste aanleiding voor het opzetten van het haalbaarheidsonderzoek naar een burgercoöperatie in de wijk Rijpelberg. Het boek biedt dus een bredere context en is voor sommigen wellicht een welkome aanvulling.

Hans Geurts